

با ما در ارتباط باشید

۳۰۰۰۷۲۸۹ — پیامک
shahraramdordom — آی دی روبیکا
۰۹۰۵۴۶۴۸۰۶۰ - شماره اپتا، آی کپ و روبیکا
Shahraranews@mashhad.ir - رایانامه

ستون «صدای مردم» روزنامه شهرآرا منتشر کننده پیام‌های مردمی است و صحت آن بر عهده فرستنده پیام است.

شهرآرا

گروسی-شهرآرا خبرنگاری به تهران فرستاد تا پیگیر مشکلات مشهد در هیئت دولت باشد. امیدواریم این اقدام ماندگار باشد. همچنین امیدواریم که گستره نشر روزنامه شهرآرا به کشوری ارتقا یابد. جای شهرآرا که پیگیر مشکلات مشهد است در میان مطبوعاتی که به صورت مداوم مطالب تکراری و از روی دست هم کپی می کنند خالی است. وقت آن رسیده که روزنامه شهرآرا سراسری شود.

شهرداری

کوزه گران- لطفا از تعریض بزرگراه شهید کلاتری حدفاصل میدان آزادی تا هتل پردیسان گزارشی تهیه کنید. این پروژه به دلیل تعطیلات عید نوروز متوقف شد، اما با گذشت یک ماه از سال هنوز شروع مجدد نداشته است. همچنین در این محدوده علاوه بر تعریض از سمت چپ که در حال انجام است، تعریض از راست نیز نیاز است تا گره کور ترافیکی این محدوده که سبب ادامه ترافیک تامیدان استقلال و میدان قائم^(۴) می شود نیز باز شود.

^(۵)مورد بعدی درخصوص ترافیک

جنوب غرب مشهد است که در حال رسیدن به وضعیت قفل شدن است به هر حال احداث کمربند جنوبی شهر که به خاطر آن به ارتفاعات شهر دست درازی شد کار درستی نبود. در حال حاضر نیز اگر کمربند جنوبی بخواهد در وضعیت کوه پارک فعلی باقی بماند باید بولوار شهید برونسی به بولوار نماز متصل شود تا توزیع ترافیک بهتر شود. با این اقدام علاوه بر تردد راحت تر ساکنان این منطقه، فشار ترافیک بر بزرگراه امام علی^(۶)، صدمتری، آزادی، کلاتری و وکیل آباد کاسته می شود. اگر بخواهیم واقع بینانه بنگریم به طور کلی شهر از محدوده بولوار فکوری نباید به سمت ارتفاعات پیشروی می کرد و بولوارهای نماز و دلاوران و سرافرازان و امتداد ها شمیة و هفت تیر احداث می شدند تا محیط زیست حفظ شود و مشکلات کنونی ایجاد نشود. هم اکنون تخریب کوه ها و محیط زیست در محل تقاطع بولوارهای دلاوران، نماز، بولوار ناصری، نماز ۲۸ تا ۲۷ تا ۲۸ تا ۳۰ و اراضی آبادگران در حال انجام است و حتی سمن های محیط زیستی دیگر اعتراضی ندارند.

خبر

روکش آسفالت خیابان زمرد به زودی انجام خواهد شد

رحمتی؛ چند روز قبل شهروندی در پیامی به شهرآرا نوشت: وضعیت آسفالت در خیام شمالی ۶۳ زمرد ۲ نابسامان است و نیاز به بازسازی دارد. لطفا پیگیری کنید که این خیابان آسفالت شود. خبرنگار شهرآرا این پیام را به معاون اجرایی منطقه ۲ منتقل کرد. محسن قره خانی گفت: به دنبال درخواست شهروند و به منظور رفاه حال ساکنان منطقه، روکش آسفالت این خیابان در دستور کار قرار گرفت و در روزهای آتی انجام می شود.

خواستید انجام شد

ستون «الو ۱۳۷» صدای شماست که به مرکز ارتباطات مردمی شهرداری مشهد رسیده است تا ما به عنوان رسانه شما، آن را به گوش مسئولان برسانیم و از مسئولان خواسته هایتان را مطالبه کنیم.

☎ آسفالت معبر سواره رود راقد سبیه ۳۶ نبش بهلولی ۲/۱ چاله شده است. (درخواست مرمت)
پاسخ ۱۳۷: با اعلام شهروند و پیگیری صورت گرفته، عوامل اجرایی امور راهبری ۱۳۷ منطقه ۱۲، آسفالت معبر را مرمت کردند.
☎ در معبر خیابان امیرالمومنین ^(۶) ۶ دادخواه ۴ چاله ایجاد شده است. (درخواست مرمت)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی امور راهبری ۱۳۷ منطقه ثامن، معبر را مرمت کردند.
☎ تابلو ایستگاه اتوبوس در خیابان گاز، حدفاصل گاز ۱۰ و ۱۲ به علت ارتفاع کم سبب آسیب به سر شهروندان می شود. (درخواست جابه جایی یا افزایش ارتفاع)
پاسخ ۱۳۷: عوامل اجرایی سازمان اتوبوس رانی، تابلو را رفع نقص کردند.
☎ آسفالت در بزرگراه شهید میرزایی ۴۰ به علتی نامعلوم حفاری شده، اما مرمت نشده است. (درخواست مرمت نوار حفاری)
پاسخ ۱۳۷: عوامل فنی و عمران منطقه ۴، آسفالت معبر را مرمت کردند.
☎ دال روی جوی در خیابان سنایی، نبش خیابان سنایی ۵ تخریب شده و سبب خسارت به خودروها می شود. (درخواست رسیدگی)
پاسخ ۱۳۷: عوامل فنی و عمران منطقه یک دال روی جوی را مرمت کردند.
☎ بعد از اجرای رمپ در خیابان چمن، حدفاصل چمن ۵۶ و ۵۸ مصالح جمع آوری نشده است. (درخواست جمع آوری)
پاسخ ۱۳۷: عوامل فنی و عمران منطقه ۶، مصالح را جمع آوری کردند.
☎ آسفالت خیابان سحر ۵ به علتی نامعلوم حفاری شده ولی مرمت نشده است. (درخواست مرمت نوار حفاری)
پاسخ ۱۳۷: عوامل فنی و عمران منطقه ۷، آسفالت را مرمت کردند.
☎ تابلو ورودی کوچه در نبش بازارچه سراب ۹ به سمت معبر کج شده و احتمال سقوط دارد. (درخواست رفع مشکل)
پاسخ ۱۳۷: با پیگیری های انجام شده عوامل سازمان فرهنگی تعمیر تابلو را انجام دادند.

شهرآرا

شهرآرا
۳۰۰۰۷۲۸۹ شماره ۳۰۰۰۷۲۸۹
۰۹۰۵۴۶۴۸۰۶۰ شماره ۰۹۰۵۴۶۴۸۰۶۰
Shahraranews@mashhad.ir رایانامه

صدای مردم

گزارش

۱۲ آبان سال گذشته بود که تعدادی از شهروندان در تماس با شهرآرا و صفحه صدای مردم از حذف یک طرفه برخی ایستگاه های خط ۱۲ در بولوار فارغ التحصیلان گلایه کردند در آن تاریخ مطالبه شهروندان از این قرار بود که چرا باید خط عریض و طولیلی مانند ۱۲، که سال ها از مسیر بولوار فارغ التحصیلان در انتهای بولوار وکیل آباد تردد داشته و شهروندان محلی این بولوار را به حرم مطهر می رسانده است یک باره و به دلیل پاره ای از مشکلات ترافیکی، باید مسیر ترددش از بولوار فارغ التحصیلان حذف شود؟ در آن تاریخ و به واسطه خواسته مردم این موضوع حذف یک طرفه برخی از ایستگاه ها در این بولوار از اتوبوس رانی پیگیری شد.

در آن گزارش اتوبوس رانی شهرداری مشهد غده های شهروندان را این گونه پاسخ داد که: پارک خودروهای شهروندان در محل دوربرگردان و در محدوده خروجی خودروها در انتهای دوربرگردان از مشکلات ترافیکی این محدوده بود. این گونه اقدامات برخی از رانندگان سبب شد تا اتوبوس رانان خطوط بی آرتی خط ۱۲ هنگام قرار گرفتن در این دوربرگردان به راحتی نتوانند دور بزنند و ناچار باشند برای تردد چند بار عقب و جلو بروند. این موضوع نیز سبب سرازگه های ترافیکی و تصادف های متعدد بود. همه این موارد دست به دست هم داد تا برخی از ایستگاه ها در این بولوار حذف شود. در مقابل مردم همچنان برای استفاده از خدمات خط ۱۲ مطالبه جدی داشتند. همین مسئله سبب شد تا شهرداری منطقه ۱۱ مشهد در یک مطالعه مودی و البته میدانی به انجام اصلاح هندسی این دوربرگردان اقدام کند. بدین ترتیب در یک برنامه ضرب الاجلی برای انجام این پروژه اعتبار مورد نیاز گرفته و پیمانکار مشخص شد و کار اجرای پروژه در دست در آخرین ماه سال ۱۴۰۳ کلید خورد.

گره کشایی ترافیکی

«گشایش گره بولوار فارغ التحصیلان برای شهروندان و اتوبوس رانان»، این عبارات عنوان خبری بود که اواخر بهمن سال قبل شهردار منطقه ۱۱ مشهد به عنوان خبر خوش و پاسخی مطلوب به این مطالبه شهروندان رسانه ای کرد. مهدی عرفانیان در همان تاریخ و در ادامه این خبر گفت: در پاسخ به یکی از پرتکرارترین درخواست های مردمی در سامانه ۱۳۷ و ملاقات های مردمی برای حل موضوع تغییر مسیر خطوط اتوبوس رانی در

بولوار فارغ التحصیلان و در مسیر بازگشت، با پیگیری های انجام شده کار اصلاح هندسی دوربرگردان در ماه جاری آغاز خواهد شد. شهردار منطقه ۱۱ مشهد در ادامه بیان کرد: این پروژه به منظور تسهیل تردد شهروندان و کاهش ترافیک و حل مشکل اتوبوس رانان، در این منطقه اجرا خواهد شد.

به گفته او این دوربرگردان علاوه بر افزایش ایمنی و بهبود جریان ترافیک، امکان دسترسی راحت شهروندان را به خطوط اتوبوس می دهد. البته شهردار منطقه ۱۱ در همان تاریخ وعده بهره برداری را در آغاز سال جدید داد.

● اجرای اصلاح هندسی دوربرگردان بولوار فارغ التحصیلان برای پیگیری این موضوع و دریافت پاسخ این سؤال که آیا اصلاح هندسی این بولوار به سرانجام رسیده است یا خیر؟ به سراغ مسئول امور حمل و نقل ترافیک شهرداری مشهد رفتیم.

حامد حسن زاده رحمانی گفت: پروژه اصلاح هندسی دوربرگردان بولوار فارغ التحصیلان از

روزی های پایانی سال گذشته وارد فاز اجرایی شد. مسئول امور حمل و نقل و ترافیک شهرداری منطقه ۱۱ باینان اینکه این پروژه یکی از مطالبات مهم شهروندان بوده، ادامه داد: عرض کم دوربرگردان ابتدای بولوار فارغ التحصیلان و عدم رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی از سوی برخی از شهروندان در پارک غیر مجاز خودروها سبب بروز مشکلاتی برای دوزدن اتوبوس های سازمان اتوبوس رانی و متعاقب آن حذف خطوط

شهرداری با اصلاح هندسی به مطالبه مردم برای بازگشت خط ۱۲ پاسخ داد، اما حذف یکطرفه چند ایستگاه همچنان برقرار است

مردم چشم به راه بازگشت بی آرتی ها به فارغ التحصیلان

اتوبوس رانی: موضوع در کمیته برنامه ریزی خطوط سازمان اتوبوس رانی شهرداری مشهد بررسی می شود

پیگیری دوم

دارد، اما چالش اصلی این موقعیت جغرافیایی برای رانندگان اتوبوس، پارک خودروها در محل دوربرگردان است. به دلیل وجود انواع مراکز و واحدهای تجاری نظیر کافه ها، رستوران ها و داروخانه ها در خروجی این دوربرگردان و حتی کنار میل باتومی ها رانندگان اقدام به پارک خودرو می کنند. این خودروها مانع دور زدن راحت اتوبوس های بزرگ در محل دوربرگردان می شود. کریمی، مدیر منطقه یک سازمان اتوبوس رانی شهرداری مشهد در این باره گفت: قرار است این موضوع در کمیته برنامه ریزی خطوط سازمان اتوبوس رانی شهرداری مشهد بررسی شود. احتمال دارد این موضوع داخل کمیته مطرح شود همچنین این احتمال هست که خط دیگری به این مسیر تزریق شود یا از سایر خطوط سازمان اتوبوس رانی شهرداری مشهد بررسی می شود. احتمال دارد استفاده شود. مدیر منطقه یک سازمان اتوبوس رانی شهرداری مشهد افزود: اتوبوس رانی یک عضو این کمیته است و باید نظرات کارشناسان دیگر نیز بررسی شود. پیش بینی می شود این موضوع در کمیته بررسی و خروجی تصمیم گیری ها اطلاع رسانی شود.

نرخ اجاره بهای غرفه های بازارهای موقت بارویکرد حمایتی

حمایتی از مشاغل خرد و خانگی، این نرخ را به میزان حدود یک سوم بهای واقعی خدمات تصویب کرد. این تصمیم در راستای حمایت از کسب وکارهای کوچک و ارتقای سطح کیفی خدمات به شهروندان اتخاذ شده است. با این حال سازمان سامان دهی مشاغل شهری با وجود پوشش هزینه های قابل توجهی مانند نظافت، انتظامات و سایر خدمات پشتیبانی، تنها بخشی از این هزینه ها را از طریق دریافت اجاره بها تامین می کند.

از سوی دیگر، اصناف و بازاریان نیز با وجود هزینه های متعددی همچون انرژی، مالیات، استهلاک و نیروی انسانی و تقسیم مشتریان خود به واسطه وجود بازارهای سیار، همکاری با این قسمت اقتصادی را در راستای مسئولیت اجتماعی خود می دانند. این همکاری دوسویه گامی مؤثر در جهت رونق کسب وکارهای کوچک و بهبود ارائه خدمات شهری محسوب می شود.

اختیارات قانونی، برابر با بهای خدمات پیشنهاد شد. با این حال، شورای اسلامی شهر مشهد مقدس با در نظر گرفتن سیاست های

کشاورزی، پاسخی به شرح زیر ارسال کرد: نرخ اجاره بهای غرفه های بازارهای موقت و سیار بر اساس نظر این سازمان و طبق

پیگیری برای رفع خطر

یلدا مهدوی؛ شهروندی با ارسال عکس به صفحه صدای مردم شهرآرا به حفاری و عدم اصلاح چاله ای در خیابان شفیعی ۱۴ انتقاد کرد. حسامی در این باره گفت: از اسفند وضعیت این چاله را گزارش کرده ام، اما برای رفع خطر و آسفالت این چاله اقدامی نشده است. این در شرایطی است که با بارندگی آب داخل چاله جمع می شود علاوه بر آن در تاریکی احتمال اینکه به فردی آسیب وارد شود زیاد است. در ادامه این عکس به سامانه ۱۳۷ شهرداری مشهد ارسال شد و پس از پیگیری برای رفع خطر این چاله و آسفالت در دستور کار کمیته فنی و عمرانی منطقه ۵ قرار گرفت.

نگاه روز

ورزش بانوان

پایان اولین دوره جام چهارجانبه فوتبال بانوان

اولین دوره جام چهارجانبه فوتبال بانوان «تکریم مادران شهدای مدافع حرم» در مشهد به پایان رسید. در پایان تیم بانوان پرسپولیس مشهد مقام قهرمانی اولین دوره این جام را کسب کرد و تیم های آوان مشهد و کیان نیشابور به ترتیب مقام دوم و سوم را کسب کردند. اختتامیه این دوره با حضور مادران شهدای گران قدر مدافع حرم «شهیدان عارفی، جهانی، قبادی و قاسمی دانا»، سرپرست دفتر امور زنان و خانواده استانداری خراسان رضوی، سرپرست اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی و دیگر مسئولان برگزار شد. در حاشیه این مراسم، کاپ تیم های قهرمان لیگ برتر فوتبال بانوان استان در فصل ۱۴۰۳ به آوان مشهد به عنوان تیم نخست، مهد فوتبال مشهد به عنوان نایب قهرمان و کیان نیشابور به عنوان تیم سوم اهدا شد.

حضور کبدی کار خراسانی در اردوی ملی

یک بازیکن مشهدی به اردوی تیم ملی کبدی بانوان دعوت شد. دومین اردوی تیم ملی کبدی زنان از ۲۹ فروردین آغاز شده و تا ششم اردیبهشت ماه در مجموعه ورزشی بعثت تهران در حال برگزاری است. در همین خصوص کادر فنی تیم ملی کبدی زنان، اسامی بازیکنان دعوت شده به دومین اردوی این تیم برای حضور در مسابقات قهرمانی جهان هند را اعلام کرد. در این میان آیتاز فرامرزى نیز به عنوان نماینده خراسان رضوی حضور دارد که زیر نظر زهره تربیتی نژاد به تمرین می پردازد.

برگزاری استعدادیابی تیم ملی ۲۰۲۹ دختران

۲۱ دختر از خراسان رضوی در جشنواره مینی بسکتبال و استعدادیابی تیم ملی ۲۰۲۹ به میزبانی نیشابور حاضر شدند. دومین جشنواره مینی بسکتبال و استعدادیابی تیم ملی ۲۰۲۹ دختران به میزبانی هیئت بسکتبال نیشابور برگزار شد. در این جشنواره ۶۶ بازیکن رده مینی از استان های خراسان رضوی، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، مرکزی، سمنان، گلستان و تهران با حضور سیزده مربی، در قالب چند تیم طی دو روز با یکدیگر به رقابت های غیرمسابقه پرداختند. در این دوره از خراسان رضوی ۲۱ بازیکن ملینا عیدآبادی، آرام عابدی، آیتاز مرشدلو، پرنیان موسوی زارع، آریانا راهی زاده، محیا حصاری، دیانا مهرآبادی، یسنا احمدی آبادی، نیکا عصمتی، الناز چرگی، آیسا سیدی حسینی نیا، بریا مؤمنی، مریم خیرآبادی، همتا عاطفی نیک، رمیصا کامرانی، بهار عمادی، ترنم ملک زاده، بهار سمیعی، شهلک عطار، زهرا رنجبر و آیتا قاسمی حضور داشتند.

شناگر مشهدی ۳ سهمیه جهانی گرفت

ظریف پور به رقابت های جهانی می رود

شناگران توان یاب کشورمان موفق به کسب پنج سهمیه برای حضور در مسابقات پاراشانی قهرمانی جهان شدند که در میان این ورزشکاران نام یک شناگر مشهدی به چشم می خورد. ابوالفضل ظریف پور در اوج جوانی توانست سه سهمیه در ماده های مختلف کسب کند و حالا یکی از دو شناگر ایرانی در رقابت های جهانی ژاپن باشد. سینا ضیفی نژاد، دیگر شناگر کشورمان، با کسب دو سهمیه در دو ماده برای ایران در این رقابت ها به آب خواهد زد.

تلاش بقا و صعود در لیگ های ۴۰۲

امروز و فردا نمایندگان مشهد در لیگ های دسته دوم و چهارم فوتبال کشور درحالی به میدان می روند که یک تیم باید برای بقا بجنگد و دیگری در اندیشه صعود است. تیم فوتبال فردوسی ثامن که هدایتش به عهده متخصص بقا، اکبر میثاقیان است، از ساعت ۱۵ امروز در پوشهر به مصاف تیم ایرانجوان این شهر می رود تا در فاصله فقط سه هفته به پایان مسابقات، در به در دنبال پیروزی باشد. تیم میثاقیان در منطقه خطر سقوط است و برای بقا می جنگد. در سویی دیگر تیم پشتیبانی نازاجا مشهد در لیگ دسته چهارم بر پله دوم جدول ایستاده است و برای صعود می جنگد. شاگردان امید کاتب فردا از ساعت ۱۵ در تهران میهمان گسترش فولاد این شهر هستند.

نماینده سقوط کرده فوتسال استان از لیگ برتر در آستانه یک تصمیم مهم قرار دارد

فرشی آرا در دوراهی انحلال یا خرید امتیاز

نمی کند؛ اما شنیده می شود آن ها قصد دارند امتیاز را به یکی از زیر مجموعه های خود بدهند تا به نوعی از این جیب به آن جیب بشود و در نهایت امتیاز این تیم که سال قبل به سختی در لیگ ماند، برای اراکی ها بماند.

● گزینه سوم، کمرنگ

آن گونه که گفتیم، غیر از خرید امتیاز یا انحلال، در حال حاضر گزینه دیگری پیش روی مدیریت باشگاه فرش نیست؛ اما شاید شرایط آن ها را برای یک راه سومی راضی کند. حضور در لیگ دسته اول به قصد بازگشت به لیگ برتر؛ این گزینه سوم است که البته اما اگر زیادی دارد که مهم ترین این بحث های مالی است. حضور در این لیگ از بُعد تبلیغاتی برای فرش آرا توجیه اقتصادی ندارد و آن ها فقط در شرایطی حاضر به حضور در لیگ یک هستند که یک اسپانسر خوب پیدا شود و همه یا بخش عمده ای از هزینه های تیم را بدهد. این یعنی امتیاز از آن ها و خرج از اسپانسر باشد که ناگفته پیداست پیشنهاد جذابی نیست و توافق بر سر چنین شرکاتی، سخت و حتی شاید ناممکن باشد. علاوه بر این حضور در مسابقات لیگ دسته اول کار ساده ای نیست و شاید به صرفه تر این باشد که فرش آرا امتیاز بخرد. در این لیگ تعداد تیم ها بسیار بیشتر از لیگ برتر است و مسابقات در چند مرحله برگزار می شود که هر مرحله برای خودش یک خوان رستم است. نظارت ها و به تبع آن دآوری ها در این سطح بسیار ضعیف است و به همین دلیل یک تیم باید خیلی خوب باشد تا بتواند لیگ برتری شود. چیزی که فعلا به حال این روزهایی فرش آرا نمی آید؛ چون آن ها تقریباً بازیکنی ندارند، خوب ها قراردادشان تمام شده و بقیه دوی درد این تیم نیستند!

حمیدرضا معصومیان

لیگ برتر فوتسال حدود سه ماه دیگر آغاز می شود و این روزها تیم های لیگ برتری در حال بستن اسکود فصل پیش روی خود هستند. گیتی پسند، قهرمان دو فصل اخیر ایران و مس سونگون رقیب تیریزی آن ها، اولین تیم هایی هستند که به لطف جیب پر پولشان زودتر از همه کار را شروع و بهترین مهره های فوتسال ایران را جذب کرده اند. در روزهای آینده بقیه تیم ها نیز با توجه به وضعیت مالی و مدیریتی خود وارد بازار می شوند تا با داغ شدن بازار نقل و انتقالات، چرخ های فوتسال بار دیگر به حرکت درآید. در این میان اما وضعیت تیم فرش آرا که تا پارسال جور فوتسال خراسان رضوی در لیگ برتر را می کشید، نامشخص است. این تیم پس از سقوط تا همین هفته پیش امیدوار بود تا هیئت رئیسه فدراسیون شانزده تیمی شدن لیگ برتر سال آینده را تصویب کند و یک شانس دیگر به آن ها بدهد. اما آن ها آب پاکی را روی دست فرش آرا ریختند. در حالی که پیش از این جلسه، خوش بینی زیادی وجود داشت که اعضا با فرمول برگزاری پلی آف بین دو تیم سقوط کرده لیگ برتر و دو تیم بالانیا آمده لیگ یک موافقت کنند با مخالفت جدی مدیر عامل باشگاه گیتی پسند همه رشته ها پنبه شد تا علی بماند و حوضش!

● انحلال یا خرید امتیاز؟

ادامه حیات این تیم در سطح اول فوتسال کشور است و دیگری نابودی و پاکداشتن جای مهمی به شمار می رود؛ چرا که فصل تیم بستن پای ابومسلم و پیام! اگر اعضای هیئت مدیره که ذی نفوذترین آن ها خود مرتضایی بزرگ است و معمولا حرف او، حرف بقیه هم هست، به جمع بندی برای خرید امتیاز یک تیم برسند فرایند خرید آغاز می شود. در حال حاضر احتمال ترین گزینه تیم فوتسال کراپ الوند است که ظاهراً قصدی برای تیم داری در فصل آینده ندارد. مجموعه ای که پر قدرت و با انگیزه قهرمانی از سه سال پیش وارد لیگ برتر شد، در فصلی که گذشت شرایط بهتری نسبت به دو سال قبل داشتند اما باز هم نتوانستند نظر مدیران خود را جلب کنند و همان طور که پیش بینی می شد ظاهراً دلسرد شده اند. ایرالکو ارک هم یک فروشنده دیگر است که مجموعه اقتصادی آن رسماً اعلام کرده دیگر تیم داری

این روزهایی سال برای تیم های فوتسال روزهای مهمی به شمار می رود؛ چرا که فصل تیم بستن و تیم ساختن است. برخلاف همه سیزده سال اخیر، امسال فرش آرا دیگر دغدغه ای از این بابت ندارد؛ اما این موضوع اصلاً خوش حال کننده نیست. تیم از سطح اول فوتسال کشور سقوط کرده و بدتر از آن، این است که هیچ آینده ای ندارد. بازیکنان عملاً پراکنده شده اند و برخی از آن ها در حال بستن قرارداد جدید با تیم های دیگر هستند. در چنین شرایطی همه منتظر تشکیل اولین جلسه هیئت مدیره باشگاه هستند؛ جلسه ای که مهم ترین دستورکارش، تصمیم گیری درباره آینده این باشگاه قدیمی است. طبق شنیده ها در این جلسه قرار است دو موضوع خرید امتیاز برای تیم یا انحلال آن بررسی شود؛ دو مسئله ای که هر کدام یک سر ماجراست و حد وسطی ندارد. یکی معنایش

یک قاب، یک خاطره - ۱۰ شنبه ها به روایت استاد اسماعیل شجیع

عکس خاطره انگیز از نیمکت تیم مردمی مشهد در دهه ۶۰

تیم بزازها، تیم هواپیمایی شد!

این عکس متعلق به دوران شروع تیم هواپیمایی است که هم زمان با دوران جنگ تحمیلی ایران و عراق هم هست. آن زمان نیمکت ذخیره ها هنوز پشت دروازه ها بود. این عکس بین دو نیمه گرفته شده و به نظر می رسد نتیجه خوبی هم حاصل نشده است. این زمان در ابتدای تشکیل تیم هواپیمایی خراسان است که در مسابقات باشگاه های مشهد شرکت کردیم. ابتدا پارچه فروش های مشهد برای خود تیمی به نام «بزازها» درست کردند که اغلب

از پارچه و لباس عروس فروش های ارگ و خیابان خسروی نو بودند؛ عاقبتی، ابوالفضلی، مهتابی، جعفریان و... که از من برای مربیگری تیم خود آن هم هفته ای یک جلسه در صبح های جمعه دعوت کردند. من در بدو ورود نسبت به تغییر نام این گروه اقدام کردم و با توجه به ارادتی که به مرحوم عطاء... پزند، بازیکن نامدار خراسان داشتم، نام تیم به پزند تغییر کرد. در ادامه به لحاظ دوستی و آشنایی آقای ناصر جعفریان با آقای ظریفیان که در پلیس هواپیمایی کشوری فعالیت

آخرین روز نظرسنجی

نظرسنجی مردمی انتخاب چهره برتر ورزش مشهد در سال ۱۴۰۳

روزنامه شهرآرا در نظر دارد برای هشتمین سال پیاپی، نظرسنجی چهره برتر ورزش مشهد را برگزار کند. نامزدهای کسب این عنوان در ۳ گروه ورزشکار آقا، ورزشکار خانم و مربی تقسیم بندی شده اند. شما می توانید برای شرکت در این نظرسنجی از هر گروه یک نفر را انتخاب کرده و کدی را که در کنار عکس نامزدها درج شده است، برای ما ارسال کنید.

از هر دسته کد سه رقمی را به شماره

۳۰۰۰۷۲۸۹

ارسال کنید.

● از هر گروه فقط می توانید یک نفر را انتخاب کنید.

● حداکثر می توانید سه کد ۳ رقمی ارسال کنید.

● مهلت شرکت در نظرسنجی تا پایان فروردین ۱۴۰۴

بهناز احمدنیا

نایب قهرمانی آسیا با تیم ملی سبکتاکرا بانوان

هادی رضایی

هشتمین قهرمانی پارالمپیک باتیم ملی والیبالی ششسته

مجید مرتضایی

درخشش باتیم ملی افغانستان در جام ملت ها و راهیابی به جام جهانی فوتسال

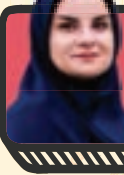
حمیده اسماعیل نژاد

طلا، نقره و برنز دوومیدانی تورهای بین المللی آسیا

فاطمه حسینی

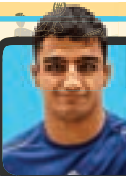
قهرمان رقابت های فوتسال جام کافا

نسرین شاهی

قهرمان جام جهانی تیراندازی کره جنوبی

ورزشکاران خانم

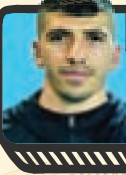
احمد جوان

کسب مدال طلای جهانی برای کشتی خراسان پس از ۲۰ سال

علی حاجی پور

قهرمان والیبالی لیگ قهرمانان آسیا

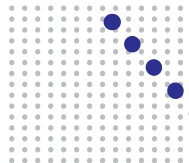
علی حبیبی نژاد

کسب اولین طلای بوکس خراسان در عرصه بین المللی بعد از انقلاب

ورزشکاران آقا

ستاره کروات در تبریز
مهارناپذیر شد

دروژدک، مهره قهرمانی تراکتور

تراکتور در بازار نقل وانتقالات زمستانی فقط یک بازیکن جدید، یعنی دوماگوی دروژدک، را به خدمت گرفت و حالا همان ستاره، مهره قهرمانی سرخ پوشان تبریزی شده است. این مهاجم کروات در حالی به تراکتور پیوست که توانست خیلی زود توجهات را به سوی خود جلب کند. باوجود توانایی بازی ستاره کروات در پست وینگر راست و چپ و مهاجم هدف، دراگان اسکوچیچ تصمیم گرفت تا از هم وطن خود بیشتر در نوک خط حمله سرخ پوشان تبریزی استفاده کند. دوماگوی بعد از نمایش کم فروغ برابر پرسپولیس، درخشش خود را از جدال با هوادار آغاز کرد و در جریان برتری چهارگله تیش، سازنده یکی از گل های تراکتور بود. ستاره کروات تراکتور بعد از گل سازی برابر هوادار، گل پیروزی بخش تراکتور مقابل ذوب آهن را به ثمر رساند و بعد از آن موفق شد در لیگ قهرمانان آسیا، برابر الخالدیه گل بزند. در بازگشت دوباره به لیگ برتر، دروژدک در جریان برتری یک گله تراکتور مقابل خیبر موفق به گل زنی شد تا دو برد پیاپی سرخ پوشان در لیگ برتر با تأثیرگذاری مستقیم ستاره کروات به ثبت رسیده باشد. او این هفته هم با دو گلی که برابر ملوان زد، بار دیگر درخشان ظاهر شد تا ستاره اصلی تراکتور در مسیر قهرمانی لقب بگیرد.

سحرخیزان، برنده دوئل ایرانی ها در روسیه

سعید سحرخیزان و یارانش در تیم اورنبورگ توانستند در لیگ روسیه برابر دینامو ماخاچ قلعه که محمد جواد حسین نژاد را در ترکیب داشت، به برتری برسند. رقابت های هفته بیست و پنجم لیگ برتر روسیه درحالی پیگیری شد که تیم های اورنبورگ و دینامو ماخاچ قلعه که هر دو از بازیکنان ایرانی بهره می برند، رودرو ی هم قرار گرفته و جدال دو لژیونر آینده دار کشورمان برابر یکدیگر جالب توجه بود. تیم های فوتبال اورنبورگ و دینامو ماخاچ قلعه در هفته بیست و پنجم لیگ روسیه رو در روی هم قرار گرفتند که این بازی با برتری ۲ بر۱ تیم اورنبورگ همراه شد تا یاران سعید سحرخیزان به طور موقت یک رده در جدول صعود کنند و در جایگاه پانزدهم قرار گیرند. محمد جواد حسین نژاد، هافبک دینامو ماخاچ قلعه و سعید سحرخیزان، وینگر اورنبورگ، از ایندادر ترکیب تیم های خود حضور داشتند که سحرخیزان ۴۵ دقیقه و حسین نژاد ۶۳ دقیقه در زمین بازی بودند، اما روی هیچ کدام از گل ها تأثیر نداشتند. دینامو ماخاچ قلعه با این شکست بیست و هفت امتیازی و در رده دهم جدول باقی ماند و تیم اورنبورگ هم هفته امتیازی و در مکان پانزدهم جای گرفت.

شاگردان گل محمدی می خواهند ترمز صدرنشین را بکشند

نقش ویژه یحیی در کورس قهرمانی

کسب پیروزی خانگی برابر شمس آذر، فولادی ها را نسبت به ادامه پیکارهای لیگ برتر در این فصل امیدوار کرد و حالا یحیی گل محمدی، سرمربی موفق فولادی ها، در صورت موفقیت در بازی معوقه تیشمش با تراکتور، فرصتی طلایی برای هم امتیاز شدن با پرسپولیس در جدول دارد. لیگ بیست وسوم به روزه های پایانی اش در حالی نزدیک شده بود که فولاد گزینه سقوط بود و قرمزپوشان اهوازی شانس خود برای ماندن در چرخه لیگ برتر را بسیار کم رنگ می دیدند؛ اما به شکلی معجزه وار توانستند در سطح اول فوتبال ایران بمانند. حالا در فاصله یک فصل، شرایط کاملا به سود قرمزپوشان اهوازی تغییر کرده و فولاد توانسته است نه تنها در لیگ برتر بماند، بلکه حالا این تیم اهوازی در بین چهار تیم برتر جدول موقعیت خود را تثبیت کرده است. فولادی ها که فصل گذشته با هدایت عبدا... ویسی در لیگ برتر ماندند، حالا در این فصل با سرمربیگری

● سپاهان، هوادار فولاد شد
قرمزپوشان اهوازی با کسب پیروزی در این هفته، ۴۸ امتیازی شدند و حالا با انجام یک بازی کمتر نسبت به پرسپولیس، فقط سه امتیاز با این تیم فاصله دارند؛ هر چند که محاسبه دیدارهای رودرو ی دو تیم نشان از برتری سرخ پوشان پایتخت دارد. باوجود این، فولادی ها امیدوارند که در بازی خانگی برابر تراکتور بتوانند این تیم را شکست دهند و پس از انجام این دیدار معوقه، با شمار امتیاز برابر

سختی بگیرند و تلاش کنند این ستاره همیشه مصدوم را به باشگاهی دیگر واگذار کنند و بتوانند حداقل از فروش او سودی به جیب بزنند.

دوراهی ثبات یا تغییرات انقلابی؟

برخی پیشکسوتان پرسپولیس معتقدند کارنال باید در تیم خود یک خانه تکانی اساسی ایجاد کند؛ اما یادمان نرفته است که همین حالا یکی از دلایل به هم خوردن تعادل پرسپولیس و اینکه راحت در رقابت ها کم می آورد و جام ها را از دست می دهد، همین به هم ریختن اسکلت تیم است. از چندین فصل قبل همه روی ثبات ساختار تیم پرسپولیس به عنوان یکی از دلایل موفقیت های این تیم نام بردند؛ اما شاید کارنال مجبور باشد برای جوان سازی تیم و حضور بازیکنان خارجی مدنظر این ساختار را به هم بریزد. پرسپولیس یک تیم تهاجمی است که ضمن ارائه بازی زیبا، دنبال قهرمانی می رود. کارنال در چند ماهی که در ایران بوده، به این نکته پی برده و می داند هواداران از او چه می خواهند. با این حال به زمان نقل وانتقالات که برسیم، باید ببینیم او برای انتخاب بازیکنان جدید و بستن تیم فصل آینده چقدر مطابق فلسفه خودش عمل می کند.

فوتبال ایران

ایران- روسیه قطعی شد

کمیته فویتال تقویم فیفای مهرماه را با دو دیدار تدارکاتی برابر روسیه پر کرد و شاگردان وحید شمسایی پس از بازی های مقدماتی جام ملت های آسیا ۲۰۲۶ در دو مسابقه از این حریف اروپایی پذیرایی می کنند. ایران روسیه، جندی پیش در تورنمنت تایلند برابر یکدیگر قرار گرفتند که روس ها در آن مسابقه با نتیجه ۲ بر۱ به پیروزی دست یافتند. تیم ملی فوئستال روسیه، تنها حریف اروپایی خواهد بود که بیشترین مسابقه را با ایران انجام داده و تبدیل به یک حریف سنتی شده است. در ۲۵ تقابل قبلی، سهم هر تیم هشت پیروزی بوده و ۹ مرتبه نیز کار به تساوی کشیده است.

سلیمی و جمعه در تمرین استقلال

ایمان سلیمی و مسعود جوما، دو بازیکن مصدوم استقلال که چند هفته ای دور از میادین بودند، با پشت سر گذاشتن آسیب دیدگی خود دوباره به تمرینات این تیم اضافه شدند و احتمالا نام آن ها در فهرست هجده نفره استقلال برای بازی معوقه اش مقابل هوادار قرار خواهد گرفت. در این بین برای بازی فردای استقلال با هوادار هنوز وضعیت حضور مهران احمدی و علیرضا کوشکی مشخص نیست.

مربیان خارجی در راه تیم های ملی

فدراسیون فوتبال تصمیم قطعی خود درباره نیمکت تیم های ملی در رده های مختلف را در سال ۱۴۰۴ اتخاذ کرد و در جلسه هیئت رئیسه فدراسیون مقرر شد استفاده از دانش مربیان خارجی برای مشاوره فنی به تیم های ملی در صورت لزوم صورت پذیرد. بر این اساس تیم های ملی می توانند با تصمیم و تأیید کمیته فنی و هیئت رئیسه فدراسیون مشاور خارجی یا مدرفنی خارجی برگزینند و از آن استفاده کنند.

ماجرایی آزاد هنده برای پرسپولیس ها شده است. ستاره جوان ازبک که با حضورش در فوتبال ایران، نوید ظهور یک فوق ستاره را در لیگ برتر ایران داده بود، برای چندمین بار به دلیل مصدومیت، فرصت کمک کردن به پرسپولیس را از دست داد. او که از ابتدای همین سال، تازه از کمند مصدومیت رها شده بود، در جدال با سپاهان در همان دقیقه نخست مصدوم شد و جایش را به فرشاد احمدزاده داد. در این فصل، اورونوف بیش از آنکه با گل هایش برای پرسپولیس خاطره سازی کرده باشد، با مصدومیت های سریالی، آن ها را آزرده خاطر کرده است. در اینکه اورونوف بازیکن تمامی موارد مورد نیاز برای تمدید قرارداد این بازیکن لحاظ شده است؟ آیا تست های پزشکی این بازیکن پیش از تمدید قرارداد هیچ علامت و نشانه ای مبنی بر احتمال مصدومیت های مزمین نداشته است؟ اورونوف در همین فصل و پس از گمانه زنی های بسیار، قراردادش را به مدت دو سال دیگر با پرسپولیس تمدید کرده است؛ آن هم با رقمی که شایعه شده بیش از ۲ میلیون دلار برای دو فصل است. البته که درباره جزئیات مالی این قرارداد از آنجاکه بحث آپشن هم وجود دارد، نمی توان با قطعیت نظر داد؛ ولی واضح است که او بازیکن میلیون دلاری پرسپولیس در فهرست این فصل باشگاه است. حالا مدیران باشگاه باید تصمیم

می کردند و با رسیدن به رتبه دوم در لیگ برتر از انتظارات فراتر رفتند، حالا با نزدیک شدن به پایان فصل از بین رفته است. ۲۵ آذر سال گذشته نقطه اوج چلسی در این فصل بود؛ جایی که شاگردان مارسکا پس از برد خانگی مقابل برنتفورد توانستند در فاصله دو امتیازی لیورپول صدرنشین به جایگاه دوم جدول لیگ برتر تکیه بزنند. با جود این، عملکرد آن ها پس از آن مسابقه به طور وحشتناکی دچار افت شد و اگر جدولی جداگانه از شانزده دیداری که پس از آن تیم های لیگ جزیره برگزار کردند، درست کنیم، چلسی در آن رتبه چهاردهم را به دست خواهد آورد. شاگردان مارسکا از شانزده بازی خود پس از برد برابر برنتفورد، پنج تساوی و شش شکست کسب کردند. این رکورد بی شباهت به روندی که گراهام پاتر در سال ۲۰۲۲ داشت و پس از کسب هفده امتیاز از چهارده بازی از چلسی اخراج شد، نیست. برخلاف پاتر، موقعیت مارسکا همچنان امن است و مدیران چلسی هنوز به توانایی های این سرمربی ایتالیایی ایمان دارند، اما اگر در انتهای فصل، آبی های لندن نتوانند در بین پنج رتبه بالای جدول به کار خود پایان دهند و سهمیه حضور در لیگ قهرمانان اروپای فصل بعد را کسب کنند، شاید اوضاع برای مارسکا به سرعت تغییر کند.

هواداران رودرو ی مربی ایتالیایی

ورزشگاه خانگی چلسی در سال های گذشته و در میان پر آشوب ترین دوره تاریخ مدرن باشگاه، با جو مسموم و اعتراض هواداران غریبه نبوده است؛ اما در هفته های گذشته می توان شاهد نا راحتی و خصومت فزاینده در این زمینه بود؛ چون هواداران از یک تیم گران قیمت انتظار عملکرد بسیار بهتری دارند. شاگردان مارسکا در حالی باید امروز در جریان هفته سی وسوم لیگ جزیره در خانه فولام به میدان بروند که پس از توقف هفته گذشته مقابل ایپسویچ، با ۵۴ امتیاز و یک امتیاز کمتر از منچستر سیتی، به جایگاه ششم جدول سقوط کردند. مربی ایتالیایی چلسی به خوبی می داند که برای زنده ماندن شانس کسب سهمیه چمپیونزلیگ، در بازی های باقی مانده فصل دیگر حق هیچ لغزشی ندارد. چلسی شش فینال دیگر تا پایان فصل پیش رو دارد.

نفع بارسلونا باشد؛ چرا که قرارداد این بازیکن در سال ۲۰۲۶ به پایان می رسد و منچسترسیتی متعهد شده است که شرایط خروج او را تسهیل کند.

در هفته های گذشته شایعاتی درباره احتمال بازگشت سیلوا به فوتبال پرتغال و به طور مشخص به بنفیکا برای بازی در بالاترین سطح در باشگاهی که در آن پرورش یافته است و به آن تعلق خاطر دارد، مطرح شده بود. با این حال، باشگاه لیسهونی این انتقال را تکذیب کرد؛ چرا که آن ها نه توان پرداخت مبلغ انتقال و نه حقوق این بازیکن را دارند؛ البته این احتمال متفی نیست که او پس از چند سال دوران فوتبالش را در آنجا به پایان برساند. سیلوا یک بند فسخ قابل مذاکره به ارزش حدود ۵۰ میلیون یورو دارد و در صورتی که بارسلونا اقدامی انجام دهد، حاضر است حقوقش را نیز کاهش دهد. اگر بارسا اقدامی نکند، این بازیکن ممکن است شانشش را در عربستان سعودی امتحان کند؛ چون

پیشنهاد های مالی خوبی روی میز دارد. با وجود همه این ها، وسواس و آرزوی اصلی او بازی در اسپانیا است.

وضعیت پیچیده بارسا برای جذب ستاره پرتغالی

در بارسلونا همواره از کیفیت فنی، دید بازی و عملکرد سیلوا قدر دانی شده است. آبی واناری ها در چند مقطع برای جذب او تلاش کرده اند، اما همیشه در اولویت بندی پست های دیگر یا به دلیل کمبود منابع مالی از انجام این انتقال منصرف شده اند. حالا شرایط کاملا متفاوت است، چرا که سیتی قصد فروش او را دارد و این بازیکن نیز می خواهد برای جدایی، قیمت را تا حد ممکن کاهش دهد.

بزرگ ترین مانع این است که بارسلونا در حال حاضر یک خط میانی بسیار تکمیل و پرمهره دارد. این ترافیک در خط میانی و همچنین سن بازیکن، عواملی هستند که می توانند هرگونه

مذاکره ای را به شکست بکشانند؛ هر چند واضح است که نام او همواره در فهرست خرید قرار دارد. برنامه دکو و هانسی فلیک جذب بازیکنان جوان یا کمتر

از سی سال در قرارداد های معقول و مقرون به صرفه است، شرایطی که با وضعیت سیلوا همخوانی ندارد. همچنین این موضوع هم مطرح است که بارسا ممکن است تابستان امسال تصمیم بگیرد دیگر بازیکنی در خط حمله لزوم صورت نماند، معتقدند در فاز هجومی بازیکنان کافی در اختیار دارند و شاید برخی تغییرات را در خط میانی انجام دهند. برنامه اصلی بارسا در نقل وانتقالات آینده روی حفظ ستاره های موجود در

ترکیبش است و در انتقال سیلوا همه چیز بستگی به این خواهد داشت که آیا آن ها قادر به ثبت قرارداد بازیکن خواهند بود و آیا خروجی خواهند داشت یا خیر.

۱۶:۳۰		
ایپسویچ - آرسنال		
۱۹:۰۰		
لستر سیتی - لیورپول		
۱۹:۳۰		
بولونیا - اینتر		
۲۲:۳۰		
رئال مادرید - اتلتیک بلبائو		

عکس نوشت

هفته سی و دوم رقابت های لالیگا اسپانیا در شرایطی دنبال شد که در یکی از مهم ترین بازی ها بارسلونا توانست در خانه و در یک بازی راما تیک با نتیجه ۴ بر ۳ از سد سلتاویگو بگذرد. شاگردان هانسی فلیک در شرایطی به این پیروزی رسیدند که تا دقیقه ۶۵ با عقب بودند و در یک کامیک نتیجه ۳ بر ۱ از میهمانشان عقب بودند و در یک کامیک روایی توانستند در پایان به پیروزی برسند و جایگاهشان در صدر را تثبیت کنند.

عبور امن از بازارهای طوفانی

در روزگاری که نوسانات بازار، ذهن بسیاری از مردم را درگیر کرده است، چگونه می‌توان از سرمایه خود محافظت کرد؟

گزارش خبری

تا قیمت‌ها مسیر نزولی به خود می‌گیرند، بازار فروش داغ می‌شود. چرا؟ چون افراد تلاش دارند، سرمایه خود را حفظ کنند به‌ویژه اگر در زمانی خرید کرده باشند که بازارها رکوردهای قیمتی را تجربه می‌کردند. این رفتارهای هیجانی در زمان رویدادهای سیاسی مانند مذاکره بیشتر هم به چشم می‌خورد. البته به گفته فعالان بازار و بر اساس بازپدهای میدانی چند روز قبل از آغاز مذاکرات، در شبیه گذشته، بازارهای مالی به حالت انجماد درآمده که این نیز یک رفتار هیجانی محسوب می‌شد، اما با وجود این کفه فروش باز هم سنگین‌تر از خرید بود.

در اولین ساعت‌های آغاز مذاکره در شبیه گذشته قیمت هرگرم طلا تا ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان کاهش یافت. بررسی هانشان می‌دهد که بعد از آن بازار فروش داغ‌تر از قبل شد و مردم با تصور حفظ سرمایه، اقدام به فروش کردند. در این میان، اظهارنظرها و پیش‌بینی‌های کارشناسی و غیرکارشناسی نیز رواج بیشتری یافت.

آن‌هایی که در بهمین و اسفند سال گذشته با توجه به روند چشمگیر افزایش قیمت دلار و طلا اقدام به خرید کرده بودند، حالا در تابلوم بازارها با ترس از دست‌رفتن دارایی اقدام به فروش می‌کنند. این‌روژه این جمله را زیاد می‌شنویم که افراد با تصور ادامه روند افزایش نرخ طلا همه سرمایه خود را به این بازار سپردند، آن هم نه برای بلندمدت بلکه برای دستیابی به سود در کوتاه مدت و حالا زیان دیدند. اما علاقه‌ناهن‌ترین کار برای حفظ سرمایه چیست؟ این سؤال را از دکتر مهدی منصوری بیدکانی، عضو شورای عالی مجمع نخبگان ایران، می‌پرسیم. او بر استفاده از نظرات کارشناسی، پیش از اقدام برای خرید یا فروش دارایی تأکید می‌کند و می‌گوید، همان‌طور که برای سلامتی خود به پزشک متخصص مراجعه می‌کنید، در این زمان برای حفظ سرمایه نیز باید با آرامش، بدون هیجان و با استفاده از نظر کارشناسان اقدام به معامله کنید تا ضرره‌ای بیشتری رخ ندهد. در ادامه این گزارش صحبت‌های این استاد اقتصاد دانشگاه راز در گفت‌وگو با شهرآرا می‌خوانید.

- گام نخست مشاوره و آموزش

منصوری بیدکانی گام نخست را مشاورت با کارشناسان و تعیین هدف سرمایه‌گذاری بیان و تأکید می‌کند در حال حاضر، باتوجه به پرتفوی (سبد دارایی‌ها) افراد،

عکس: شهرآرا

اظهار می‌کند؛ افراد باید بدون هیجان عمل کنند و استراتژی‌های معاملاتی را بیاموزند تا بتوانند در برابر نوسانات و عوامل ژئوپلیتیکی واکنش سنجیده‌ای داشته باشند.

او با اشاره به اهمیت تنوع بخشی به سبد سرمایه‌گذاری تأکید می‌کند؛ تنوع در سبد سرمایه‌گذاری، شاخص ریسک‌پذیری را کاهش می‌دهد و در صورت بروز نوسانات، از آسیب‌پذیری سرمایه‌گذار می‌کاهد. این استاد اقتصاد با تأکید بر روش خرید تدریجی و پله‌ای، می‌گوید؛ مردم باید سرمایه خود را به چند بخش تقسیم کنند و در زمان‌های مختلف و با تحلیل بازار اقدام به خرید کنند تا میانگین قیمت خرید کاهش یابد و ریسک نوسان کمتر شود.

استفاده از صندوق‌های سرمایه‌گذاری طلا نیز از نظر او یکی از راهکارهای مناسب برای افراد تازه‌کار است. وی می‌گوید؛ برای سرمایه‌گذاری، افرادی که نقدینگی ندارند می‌توانند از طرح‌های بیمه عمر با پشتوانه طلا بهره‌مند شوند.

او می‌گوید، این صندوق‌ها که تحت نظارت سازمان

بورس و اوراق بهادار فعالیت می‌کنند، با هزینه‌ای کمتر از خرید فیزیکی طلا و قابلیت نقدشوندگی بالا، انتخاب مناسبی برای مبتدیان هستند.

عضو شورای عالی مجمع نخبگان ایران با اشاره به

مفهوم «Stop loss»، در اقتصاد می‌گوید؛ مهم‌ترین

نکته امروز این است که با آرامش و بدون هیجان

تصمیم بگیرند. اصطلاح «Stop loss» به معنای

مشورت با کارشناسان برای مدیریت ریسک و تعیین

اهداف سرمایه‌گذاری بسیار ضروری است.

او با تأکید بر نقش تخصص در همه حوزه‌ها اضافه می‌کند؛ همان‌طور که برای خوردن دارو با پزشک مشورت می‌کنید، در حوزه مالی نیز نباید بدون مشورت تصمیم‌گیری کرد. اقدامات هیجانی در بازارهای مالی می‌تواند پیامدهای خطرناکی به دنبال داشته باشد، مشابه استفاده نادرست از دارو بدون تجویز پزشک. بنابراین بهتر است این تصمیم‌گیری‌ها با تحلیل‌های بنیادی و تکنیکال و مشورت کارشناسان انجام شود.

عضو شورای عالی مجمع نخبگان ایران بر اهمیت آموزش تأکید می‌کند و می‌گوید؛ یادگیری روش‌های مدیریت ریسک و داشتن برنامه مشخص برای معاملات آینده، از تکرار اشتباهات جلوگیری می‌کند. پیشنهاد می‌کنم فریب سایت‌ها و کانال‌هایی را که به اسم سیگنال طلا فعالیت می‌کنند نخورید. بهترین کار مراجعه به اقتصاددان‌ها و افراد باتجربه است. باید بیدپریم که تخصص‌گرایی شرط لازم برای توسعه همه‌جانبه است و اگر نگرش مانسبت به این موضوع تغییر نکنند، با فاجعه‌های جبران‌ناپذیری روبه‌رو خواهیم شد.

- از تنوع‌بخشی سبد سرمایه‌گذاری تا تعیین حد ضرر
- منصوری بیدکانی با اشاره به ضرورت یادگیری استراتژی‌های معاملاتی برای کاهش ریسک‌ها

راهکارهای مؤثر برای حفظ سرمایه چیست؟

با داغ‌تر شدن مذاکرات ایران و آمریکا، بلاگرهای اقتصادی در شبکه‌های اجتماعی به مشاورانی تبدیل شده‌اند که با وعده سودهای سریع و هنگفت، مردم را به پرداخت مبالغ هنگفت برای مشاوره‌های مالی و سرمایه‌گذاری ترغیب می‌کنند. بسیاری از مردم با اعتماد به این مشاوران، خود را در معرض ضرر مالی قرار می‌دهند. در ادامه چند مورد از مهم‌ترین مشکلات مراجعه به بلاگرهای اقتصادی را مرور می‌کنیم.

۳. ساده‌سازی بیش از حد مفاهیم پیچیده

برای جذب مخاطب، بلاگرها ممکن است مسائل اقتصادی یا سرمایه‌گذاری را بیش از حد ساده‌سازی کنند و ریسک‌های جدی را نادیده بگیرند.

راهکار چیست؟

- بررسی اعتبار، تخصص و سوابق بلاگر
- مقایسه نظرات چند منبع معتبر
- تصمیم‌گیری نهایی بر اساس تحلیل شخصی یا مشورت با مشاور مالی رسمی

۲. منافع پنهان

ممکن است بلاگرها برای تبلیغ یک کالای خاص، سهام خاص یا صندوق سرمایه‌گذاری پول دریافت کرده باشند بدون اینکه این موضوع را شفاف کنند. این منافع می‌تواند مشاوره آن‌ها را جهت دار و غیرقابل اعتماد کند.

۵. بر اساس روند بازار عمل کردن

بعضی بلاگرها سوار بر موج ترندها و هیجانات می‌شوند و به جای تحلیل عمیق، دنبال جلب توجه هستند.

۱. نبود تخصص یا مدرک معتبر

بسیاری از بلاگرها صرفاً به دلیل تجربه شخصی یا جذب مخاطب فعالیت می‌کنند، نه به دلیل تخصص آکادمیک یا مجوز رسمی در حوزه مالی. این باعث می‌شود که توصیه‌های آن‌ها علمی یا دقیق نباشد.

۴. پاسخگو نبودن

برخلاف مشاوران مالی رسمی، بلاگرها مسئولیت حقوقی در قبال ضرر مالی دنبال‌کنندگان خود ندارند و ممکن است پس از توصیه‌های اشتباه، پاسخگو نباشند.

سواد مالی چیست؟

سواد مالی توانایی درک و استفاده اصولی از مهارت‌های مالی مختلف مانند نحوه بودجه‌بندی و سرمایه‌گذاری برای رسیدن به امنیت مالی در حال و آینده است.
سواد مالی به شما کمک می‌کند تا مسائل مالی خود را به راحتی حل کرده و زندگی مرفه‌تری در زمان حال و دوران بازنشستگی خود داشته باشید. به عبارت دیگر، سواد مالی به معنای توانایی مدیریت پول، بودجه‌بندی سرمایه، مدیریت بدهی‌ها و سرمایه‌گذاری است.

فقدان سواد مالی منجر به بروز مشکلاتی مانند انباشته شدن بدهی‌ها (به عللی همچون نبود مدیریت هزینه‌ها یا نداشتن برنامه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت) می‌شود. بر اساس نتایج پژوهش مرکز افکارسنجی بازار سرمایه، میانگین امتیاز سواد مالی مردم ایران ۳۴.۸۶ درصد برآورده شده که از ضعف ایرانی‌ها در حوزه سواد مالی خبر می‌دهد. در این میان نمره سواد مالی مراکز استان‌ها ۳۸.۳، شهرها ۳۶.۹ و روستاها ۲۷.۹ است. افراد دارای سن ۲۶ تا ۳۵ سال با ثبت میانگین سواد مالی حدود ۴۱ درصدی در صدر قرار دارند و در مقابل افراد دارای سن ۵۵ سال به بالا دارای کمترین سواد مالی هستند.

خبر

مدیرکل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی خبر داد **جذب بیش از ۲۷۲ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی در استان**

مدیرکل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی گفت: سال گذشته، ۲۷۲.۵ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی در این استان جلب شده است.

به گزارش شهرآرا، سیدحامد حسینی اظهار کرد: در سال ۱۴۰۳ با توجه به هدف‌گذاری انجام‌شده برای تسهیل سرمایه‌گذاری در استان، گام‌های مهمی برداشته شد که از آن جمله می‌توان به اقدامات مهمی همچون احصای اولویت‌های سرمایه‌گذاری استان در حوزه‌های مختلف اقتصادی و هدایت جریان سرمایه‌گذاری به سمت اولویت‌ها، تداوم اقدامات تشویقی و حمایتی، دعوت از سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری، حمایت از واحدهای اقتصادی استان، تثبیت و تداوم فعالیت دفتر ویژه اقامت نیروی انتظامی (فراجا) در مشهد و... اشاره کرد.

مدیرکل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی خاطرنشان کرد: در سال گذشته، بیش از ۳۴۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی برای استان مصوب شد که از این میزان، ۲۷۲.۵ میلیون دلار سرمایه خارجی در استان جلب شده و بر اساس مستندات ارائه‌شده از سوی سرمایه‌گذاران، بیش از ۲۴ میلیون دلار سرمایه وارد به عنوان سرمایه جذب و در دفاتر سازمان سرمایه‌گذاری ثبت شده است. وی افزود: ۲۷۲.۵ میلیون دلار جلب‌شده در طی سال گذشته، مربوط به ۵۶ طرح بوده، اما دوازده طرح دیگر به مبلغ ۶۹.۶ میلیون دلار به هیئت سرمایه‌گذاری ارسال شده و در انتظار تأیید است. مدیرکل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی اظهار کرد: میزان سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته از نظر مبلغ در بخش صنعت و معدن استان، به میزان ۲۲۲ میلیون دلار و با ۲۹ طرح بوده است که بیشترین تعداد طرح را به خود اختصاص داده و کمترین میزان سرمایه‌گذاری نیز در بخش ساختمان با دو طرح مصوب به میزان ۲.۵ میلیون دلار بوده است. این مسئول با اشاره به تنوع تابمیت سرمایه‌گذاران کشور طی سال ۱۴۰۳ گفت: به‌طور کلی سرمایه‌گذاران کشور افغانستان رتبه نخست را از نظر تعداد طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ۶۵ درصد، به خود اختصاص دادند. وی افزود: از لحاظ حجم سرمایه‌گذاری نیز سرمایه‌گذاران کشور عمان بیشترین مبلغ سرمایه‌گذاری را با ۴۰ درصد در استان انجام دادند.

روی خط اقتصاد

پیشنهاد استفاده از کارت بانکی به جای کارت سوخت

خیبرآل‌این مالک شریعتی، نماینده مجلس، درباره استفاده از کارت (حساب) بانکی به جای کارت سوخت، توضیح داد: با این اقدام هیچ تغییری در میزان سهمیه و قیمت بنزین رخ نخواهد داد و صاحبان خودرو دارای سهمیه بنزین با همین شرایط فعلی بهره‌مند خواهند شد، فقط نحوه پرداخت سهمیه از کارت هوشمند سوخت فعلی که مشکلاتی مانند صدور المثنی... برای مردم ایجاد کرده، به حساب بانکی افراد منتقل خواهد شد.

افزایش قیمت خودروهای وارداتی، قانونی نیست

تسلیما اخیرا شرکت‌های واردکننده خودرو به بهانه‌های مختلف درصد افزایش قیمت محصولات برآمده‌اند و تعدادی با انتشار اطلاعیه‌هایی، قیمت‌های جدید محصولات را منتشر و حتی طرح فروش‌هایی را در قالب قیمت‌های جدید اعلام کرده‌اند. این در حالی است که باید هرگونه افزایش قیمت با تأیید ستاد تنظیم بازار باشد. البته برخی شرکت‌ها به مصوبه ۷۳۰ شورای رقابت مورخ ۱۴۰۳ که در آن تأکید شده بود دیگر شورای رقابت دخالتی در قیمت‌گذاری خودروهای وارداتی نخواهد داشت، استناد کرده و اقدام به افزایش قیمت خودسرانه محصولات خود کرده‌اند. به دنبال این افزایش قیمت‌ها فرهیدزاده، رئیس سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، در نامه‌ای به تمامی شرکت‌های واردکننده خودرو اعلام کرده است: «تمام واردکنندگان خودروهای سواری بنزینی و هیبریدی، مکلف‌اند قبل از هر گونه تعیین و تغییر قیمت گزارش لازم به همراه مستندات مرتبط را برای بررسی کارشناسی به این سازمان ارائه کنند که پس از تأیید کارگروه تنظیم بازار عملیاتی خواهد شد.»

شاخص کل بورس که از هفته گذشته روند صعودی خود را آغاز کرده است، دیروز رکورد تاریخی بالای ۳ میلیون واحد را ثبت کرد. به گزارش ایرنا، شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات دیروز حدود ۴۶ هزار (۴۵ هزار و ۹۶۲) واحد را ثبت کرد و با ورود به کانال ۳ میلیون واحدی برای نخستین بار در تاریخ بازار سرمایه، به تراز ۲ میلیون و ۱۲ هزار واحد دست یافت.

شاخص هم‌وزن هم ۱۰ هزار و ۸۴۱ واحد مثبت شد و کانال ۸۶۰ هزار واحدی را فتح کرد. نمادهای فارس، فولاد، وپملت، توری و شستا جزو نمادهای شاخص‌ساز دیروز بودند. ارزش کل بورس تهران برای اولین بار رکورد ۹.۶ هزار همتی را شکست؛ ارزش کل معاملات دیروز بورس‌های تهران و فرابورس بیش از ۲۵ همت و ارزش معاملات خُرد به ۷ همت رسید. هزار میلیارد تومان پول حقیقی امروز وارد بازار سهام و ۵۲۳ میلیارد تومان وارد صندوق‌های سهامی شد اما بیش از ۲ همت پول حقیقی از صندوق‌های با درآمد ثابت و بیش از ۷ میلیارد تومان از صندوق‌های طلا (تا قبل از ساعت ۱۳) خارج شد. ۳.۵ همت نیز ارزش صوف خرید امروز بود.

گروه بانک‌ها بیش از ۱۶۶۵ میلیارد تومان، بُرتراکتش‌ترین گروه معاملات دیروز و گروه‌های شیمیایی و فلزات اساسی هر کدام با نیم تریلیارد تومان در رتبه‌های بعدی بودند. شاخص فرابورس هم ۱۴۰ واحد مثبت شد و به تراز ۲۵ هزار و ۵۵۳ واحد رسید. ارزش بازار فرابورس (مجموع بازارهای اول، دوم و پایه) در کانال ۱.۷ هزار همت تثبیت شده است. ۲۲۵ هزار معامله دیروز در فرابورس به ارزش ۱۲۳ همت ثبت شد.

گفت وگو با حامد مهرداد درباره کتاب تازه اش، «دانش و رامش: شاه بیت ها و شاهکارهای شاهنامه»

«شاهنامه» را می شود «خردنامه» هم نامید

مجید خاکپور

رازآمیزی «شاهنامه»، حکمت های پنهان و آشکارش ترکیب اسطوره و تاریخ در دل درام هایی نفس گیر، منبع واژگانی غنی اش، جنبه های زیبایی شناختی و ادبی آن، حجم کلان و شمار چنده هزار ایبات آن، داستان های متنوعش، و دلایل دیگر سبب شده در طول قرون افراد مختلف به انگیزه های گوناگون گزیده هایی از «شاهنامه» منتشر کنند. آن طور که حامد مهرداد می گوید، در قرن پنجم و همان دهه های ابتدایی پس از پایان سرایش «شاهنامه»، این اتفاق رقم خورده است و ادامه یافته تا به امروز. «دانش و رامش: شاه بیت ها و شاهکارهای شاهنامه»، از تازه ترین آثار در راستای این سنت است که با کوشش حامد مهرداد به انجام رسیده، از حامد مهرداد، که بر «شاهنامه» تمرکز دارد، پیش از این کتاب های «سخن های دانندگان» و «۲۵ سال فردوسی» هم منتشر شده بود که اولی پرسش هایی مشترک از شاهنامه شناسان برجسته ایران و جهان است و دومی «گزارش تفصیلی و تحلیلی از ربع قرن برگزاری روز بزرگداشت فردوسی».

اما آنچه این اثر نو را متمایز می کند از دیگر آثار از این دست، گزینش موضوعی و از روی «شاهنامه» نسخه چاپ جلال خالقی مطلق است، که قابل اعتمادترین تصحیح «شاهنامه» می داندش. مهرداد، در این کتاب، ۴۲ عنوان موضوع را از «شاهنامه» استخراج کرده و ذیل چهار دسته بندی قرار داده است. این موضوع هاب عبارتند از نخست، ا ر خرد، راستی، سخن، دانش، داد و دادگری، دانایی، بخشش و بخشندگی، فرهنگ و هنر، خداوند، ایران، صلح و مدارا، نیکی، بردباری، دوراندیشی، کوشش، نام نیک، مردمی و انسانیت، میانه گزینی، دلبری، دوم، پرهیز از خشم، رشک، آز، شتاب، دروغ، پیمان شکنی، بدی، تن آسانی و کاهلی، خود بزرگ بینی، عیب جویی و هواپرستی؛ سوم، مسائل بنیادینی چون مرگ، ناپایداری جهان، غنیمت شمردن دم، تقدیر و سرنوشت، جوانی، نژاد و تربیت؛ و چهارم، تک بیت های درخشان پندآمیز درباره کلیات زندگی، جملات دعایی و خطابی، تصویرسازی ها و تشبیهات منحصر به فرد، سیاست نامه و آیین شهرپاری (نصیحة الملوک)، توصیف طلوع و غروب خورشید و وصف روز و شب، پرسش ها و پاسخ های حکیمانه، البته مهرداد می گوید این ۴۲ عنوان موضوع تمام موضوع هایی نیست که می شد از «شاهنامه» برگرفت.

باری، شیوه کار او این است که زیر هر عنوان ابتدا توضیحی مختصر درباره اهمیت آن در «شاهنامه»، و نگاه و جهان بینی فردوسی ارائه کرده است و سپس ایبات مربوط را که بر موضوع مورد نظر دلالت دارند آورده است.

این کتاب زمینه ساز گفت وگویی ما با او شد.

● در سخن ناشر و پیشگفتار، اشاره ای به ایده خلق این اثر شده است. کمی بیشتر درباره آن توضیح می دهید؟ ایده چطور به وجود آمد و به شما پیشنهاد شد؟ شیوه کارتان چطور بود؟ موضوع ها را بر چه اساسی دسته بندی و اولویت بندی کردید و به سرانجام رساندن کار چه مدت زمان برد؟

ما چرای شاه بیت های «شاهنامه» یا گزیده های «شاهنامه» ایده جدیدی نیست؛ از همان قرن پنجم آغاز شد و کتابی با نام «اختیارات شاهنامه» از فردی به نام علی بن احمد موجود است. در روزگار متأخر، یکی از معروف ترین گزیده ها «منتخب شاهنامه» مرحوم فروغی و مرحوم یغمایی است. و در روزگار خودمان هم از این تلاش ها شده است.

درواقع، چاپ و انتشار گزیده های «شاهنامه» همیشه یکی از روش های ترویج «شاهنامه» بوده و امروز هم همین طور است. اما چیزی که در سال های اخیر مهم شده کاربردی کردن این گزیده هاست و اینکه نسبت به گزیده های قبلی ایده های نو و جدیدتری داشته باشند. اینجا بحث که ایده «شاه بیت ها و شاهکارهای شاهنامه»، موسوم به «دانش و رامش»، آغاز می شود. نشر «سرخورتوس» و شخص آقای حسین شاه حسینی پیش از این هم، در

های سال گذشته، با همکاری سرکار خانم مهناز ثالثیان کتابی را با عنوان «شاه بیت های شاهنامه» منتشر کرده بودند. اما پیشنهاد ایشان به من، به اضافه تشویق و ترغیب استادم، دکتر یاحقی، در سال های متوالی و پیایی در همین زمینه، در نهایت، در یک نقطه جمع شدند و حالا من باید فکر می کردم که چه کار نوی نسبت به گزیده های قبلی و شاه بیت های پیشین انجام دهم. آن نیازی که حس می شد البته واضح بود، و آن اینکه «شاهنامه» فردوسی و شاه بیت های آن از روی چاپ ویرایش استاد جلال خالقی مطلق باشد. کاری که

تا حالا نشده بود و نیاز بود که خواننده و مخاطب این تضمین را داشته باشد که این بیت ها براساس معتبرترین چاپ «شاهنامه» تهیه شده است. اگر کتاب «دانش و رامش» نقطه عطفی داشته باشد، اتفاقا همین خواهد بود که این بیت ها از روی معتبرترین تصحیح «شاهنامه» استخراج شده اند. در ضمن کار، به این نتیجه رسیدیم که آدرس و نشان بیت ها را هم در کنار بیت ها ذکر کنیم که برای پژوهشگران هم مفید باشد و اگر کسی خواست به خود بیت ها را درون متن «شاهنامه» ها هم رجوع بکند و بداند این بیت در بستر «شاهنامه» از چه داستانی برآمده و پیش و پس از آن چه ماجراهایی رخ داده،

بتواند به سادگی به آن بیت مراجعه کند. از ویژگی های دیگر این اثر که آن را از گزیده های قبلی متمایز می کند اعراب گذاری ها و درج علامت های نگارشی و ویرایشی برای واژه ها و ایبات است. همچنین، معنی امروزی بسیاری از واژه های کهن را هم ارائه دادیم تا این شاه بیت ها، به جز التذاذ ادبی، کاربردی هم بشوند. روش کار هم به این صورت بود که من، به منظور انجام این کار، اول باید «شاهنامه» چاپ خالقی مطلق را می خواندم؛ نه یک بار و دو بار، بلکه چهار بار به این قصد «شاهنامه» را از اول تا آخر مرور کردم. بیت ها را علامت گذاری می کردم و در مراحل اول بیت هایی را که به نظر می رسید یک موضوع داشته باشند در یک ردیف قرار می دادم و بیت های پراکنده را هم باقی می گذاشتم برای مراحل آخر. اما در مرورهای آخر دوباره خود شاه بیت ها را از اول تا آخر مرور می کردم و در دسته بندی های مختلف قرار می دادم. یکی دیگر از ویژگی های این گزیده از «شاهنامه» همین دسته بندی هاست؛ ۴۲ عنوان موضوع دسته بندی کردیم و چندین و چند عنوان هم می شد دسته بندی کنیم که پرهیز کردیم، به دلایل مختلف، از جمله اینکه تعداد ایبات ممکن بود به حدی نرسد که یک موضوع جداگانه برایش در نظر بگیریم، و بسیاری از موضوع ها هم پوشانی داشتند؛ در نتیجه، به این ۴۲ عنوان رسیدیم، ذیل ۴۲ عنوان، از فضایل اخلاقی گرفته تا رذایل اخلاقی و شاه بیت های پندواندروزی فردوسی به صورت پرسش و پاسخ هایی که در داستان بوزرجمهر و انوشیروان آمده تا شاهکارهای فردوسی در توصیف شب و روز، که عنوان «شاهکار» ی که روی جلد در کنار شاه بیت ها آمده است اشاره به همین بخش ها دارد. در نهایت، نتیجه شد آنچه می بینید.

● این کتاب گوشه هایی از جنبه حکمی و خردورزانه «شاهنامه» را به نمایش گذاشته است، حکمت هایی که بسیاری از آن ها مشمول گذر زمان نشده و هنوز قابل تأمل و پندآموز است. آیا صفت «حکیم»، که از القاب فردوسی است، از همین منظر قابل توضیح است؟ و اساسا «حکیم» در فرهنگ ایران چه کسی است؟

بله؛ گفته اند و درست هم گفته اند که هنرمند کسی است که فرزند زمان خودش باشد. اما، از سوی دیگر، گفته اند که شاعر برجسته ـ مخصوصا در کشور ما که شعر و شاعری بسیار اهمیت دارد و شاعران از جایگاه بالایی برخوردارند ـ کسی

است که از زمان و مکان خودش فراتر برود. این دو ویژگی، یعنی فرزند زمان خود بودن و سرودن شعری که از زمان خود فراتر برود، در کسی مانند فردوسی جمع می شود. هنر فردوسی این است که از زمان و مکان خودش فراتر رفته است. حکمت فردوسی همین است که زمینه و زمانه خودش را به درستی و کامل و عمیق و ژرف درک کرده و شناخته و از گذشته اساطیری ایران و درک حال خودش بلی زده به آینده ایران که ما باشیم اکنون «شاهنامه» را به دست می گیریم. واژه «حکیم» در تاریخ ادبی و فرهنگ ایران، گاهی واژه ای پیچیده به نظر می رسد. زبیراد ساده ترین شکل خودش گفته اند حکیم همان فیلسوف است و ترجمه «فیلسوف» است، یعنی کسی که حکمت و فلسفه می داند. بعد ها اصطلاح کردند و گفتند حکیم کسی است که اندیشه ورز باشد، و فلسفه به معنای یونانی اش را این طوری جدا کردند از اندیشیدن و اندیشه ورزیدن. بعد ها هم تمایزی میان فلسفه شرقی و غربی قائل شدند، و ماجرابی دارد که الآن موضوع بحث ما نیست. اما نکته ای که می شود رویش انگشت گذاشت این است که در همین تاریخ ادبیات سرزمینمان، وقتی مرور می کنیم، حافظ با همه حافظ بدوش حکیم حافظ شیرازی نیست، سعدی با همه سعدی بدوش حکیم سعدی شیرازی نیست، و بسیاری دیگر از بزرگان ما پیشوند «حکیم» را قبل از این کلمه از سادگی خودش تهی می شود. اما درباره نام خودشان نمی بینند. شاعرانی هم داریم که لقب حکیم را دارند، مانند حکیم ابوالقاسم فردوسی، حکیم عمر خیام نیشابوری، حکیم نظامی گنجوی، حکیم ناصرخسرو قبادیانی، حکیم سنایی غزنوی، حکیم نزاری قهستانی، حکیم ایرانشان بن ابوالخیر، و وقتی این لقب را دقیق تر مرور می کنیم که چرا دیگرانی که نام های برجسته تری دارند این لقب را نذازند و دیگرانی دارند. آن موقع است که پاسخ پیچیده می شود و این کلمه از سادگی خودش تهی می شود. اما درباره فردوسی و درباره کلیت این ماجرا گفته اند که حکیم کسی است که به دانش های زمان خودش مسلط باشد. اما ما درباره فردوسی چیز زیادی نمی دانیم؛ بعضی پرسش ها درباره فردوسی بی پاسخ مانده که آیا مثلا او زبان پهلوی می دانسته یا نمی دانسته؛ حتی هنوز سر مذهب فردوسی حرف و حدیث وجود دارد. با تمام مقالات و پژوهش هایی که انجام شده، ما چیز زیادی درباره زندگی و دانش های فردوسی نمی دانیم. اما چیزی که واضح است این است که فردوسی به اوضاع زمانه خودش مسلط بوده و این کار بزرگی که انجام داده، خودش، نشانه حکمت فردوسی است. فردوسی می دانسته این کاری که انجام می دهد پایه های هویت ایرانی را مستحکم می کند و دارد برای آیندگان کاری می کند؛ و تمام حکمت فردوسی را می شود در همین به نظم کشیدن «شاهنامه» اش خلاصه کرد.

● همان طور که معروف است، فردوسی «شاهنامه» را براساس شماری از متون ایران باستان به نظم درآورده است. غیر از داستان های حماسی و اساطیری و تاریخی، آبشخورهای حکمت و اندیشه در جهان بینی فردوسی را هم باید در همان متون جست؟ این سرچشمه ها کجا هستند؟

هنوز و همچنان بر سر منابع «شاهنامه» بحث وجود دارد. گروهی ـ بیشتر، ایران شناسان خارجی ـ قائل

عبدجواد کرمانی، مشاور ارشد

به منابع شفاهی «شاهنامه» هستند، گروهی قائل به منابع کتبی. کسانی که قائل به منابع مکتوب برای فردوسی هستند خودشان به دو دسته تقسیم می شوند: کسانی که فقط یک منبع برای «شاهنامه» قائل اند، و آن «شاهنامه ابومنصوری» است که البته آن نیز از منبعی به نام «خدای نامه» یا «خدانیامگ» تغذیه می کند، و گروهی که معتقدند فردوسی از منابع مکتوب متعدد استفاده می کرده است. البته در این بین گروهی هم هستند که به تلفیق این منابع باور دارند و آن را نتیجه پژوهش هایشان می دانند. حالا می توانیم به این موضوع توجه کنیم که فردوسی جزو طبقه دهقانان است و طبقه دهقانان از ایرانیان نژاده و اصیلی بودند که، در عصری که فردوسی زندگی می کرده، بسیاری از آن ها، نه تنها به اصطلاح امروزی ـ «فرهیبخته» محسوب می شدند و داستان های کهن ایرانی را می دانستند و راوی و ناقل آن ها بودند، بلکه زمین دار و مَلاک هم بودند، که فردوسی هر دو ویژگی را داشته است. این طبقه دهقانان بسیار برای اندیشه ایرانی و بن مایه های ایرانی احترام قائل بودند، بنابراین، اگر اندیشه فردوسی از چنین حکمت هایی مایه گرفته باشد، خیلی دور از ذهن نیست.

و اتفاقا درست هم هست. با این حال، می دانیم که یکی از بحث های مربوط به «شاهنامه» این است که فردوسی امانت دار کاملی بوده یا شاعر خیلی خوبی بوده است. از این منظر، اگر فردوسی امانت دار خیلی خوبی بوده باشد، به این مناسحت که تمام بیت های «شاهنامه» را از روی منابع خودش فقط به نظم کشیده و چیزی به آن نیفزوده یا از آن نکاسته و، اگر شاعر خیلی خوبی بوده، باید کمی درباره امانت داری فردوسی هم نرمش ها و انعطاف پذیری های شاعرانه به خرج بدهیم. ولی مسئله اینجا این است که فردوسی، در عین امانت داری، شاعر و حکیم درجه یکی هم هست، نمونه اندیشه فردوسی را می توانیم در خطبه های داستان های «شاهنامه» ببینیم، چه خطبه های آغازین و چه خطبه های پایانی داستان ها؛ به ویژه، هنگامی که در مرگ پهلوانان خودش مرثیه می سراید یا در براعت استهلال های خودش در آغاز داستان رستم و اسفندیار یا آغاز داستان رستم و شهربار زمینه را آماده می کند برای ورود به داستان، یا مثل مقدمه داستان بیژن و منبزه. ما می دانیم که این خطبه ها درواقع هم اندیشه فردوسی است. هم برآمده از دل و جان او.

● غیر از آثار پیشینیان و حکمت های کهن ایرانی، تأثیر عصر و وضع زمانه فردوسی در پرورش اندیشه او چه بوده و چه سهمی در دفعغه های او داشته است؟

البته که زمانه در سرودن «شاهنامه» و تراوش این گونه افکار مؤثر بود. گفته اند ملتی حماسه نخواهد داشت، مگر اینکه یا شکست بزرگی را تجربه کرده باشد یا آرمان باشکوهی را در سر داشته باشد. درمورد ما که به اذعان بسیاری بزرگ ترین حماسه ملی جهان را داریم، هر دو صدق می کرد، هم شکست بزرگی را پشت سر گذاشته

بودیم. هم آرمان باشکوهی در سر داشتیم؛ و این زمینه است که باعث ظهور روبروز کسی مثل فردوسی و اثری مثل «شاهنامه» می شود. می دانیم، در همان زمانی که فردوسی زندگی می کند، حماسه سرایان دیگری هم داشته ایم، از جمله دقیقی، و «شاهنامه» مسعودی مروزی و «شاهنامه بزرگ» ابوشکور بلخی را داشته ایم. از بسیاری از «شاهنامه» ها فقط نامی باقی مانده و از بسیاری فقط در حد چند بیت سراغ داریم، اما این «شاهنامه» فردوسی است که سایه سنگینش را بر سر آن ها می اندازد و به دلایل مختلف باقی می ماند، از جمله اینکه این تاریخ اساطیری و پهلوانی ایران را به نظم درآورد، در صورتی که بسیاری از «شاهنامه» ها به نثر بودند، حکمت و اندیشه ای که در لایه لای ایبات «شاهنامه» درج کرد، و طبع روان فردوسی را نباید در موقیقت «شاهنامه» نادیده گرفت. ضمن اینکه دهقان نژاد بودن فردوسی هم مؤثر بود، و البته تأثیرپذیرفتنش از نهضت شعوبیه، نهضتی معروف که برپا خاسته بوده علیه تحقیرها و کوچک شمردن های افراطی بعضی از اعراب علیه ایرانیان.

● خرد شاید بیش از هر امر یا ویژگی انسانی دیگر مورد تأکید فردوسی است. او ستایشگر خرد است و استفاده از آن را تعیین کننده سرنوشت انسان و وضع جامعه می داند. اوبه نقش خرد در همه چیز تأکید می کند، از پادشاهی و مملکت داری تا جنگ، و حتی دشمنی. چرا فردوسی تا این حد به بهره بردن از خرد تأکید دارد؟ آیا این را می شود این طور برداشت کرد که فردوسی فریاد برای چیزی می زند که وجود و حضورش را در زمانه اش کم رنگ می دیده است؟

در پرسش شما ـ به نوعی ـ پاسخ هم نهفته بود، که من تا حدودی پاسخ شما را هم تأیید می کنم و با آن موافق هستم. اما، غیر از این، نوعی از تأکید بر خرد هم هست که مخصوصا وقتی از طرف حکیم باشد ـ به لژوما بیدار کردن خرد و استفاده کردن از آن است، نه لژوما به معنای نبودش. و اینکه فردوسی تأکید می کند لژوما به این معنا نیست که آن را نمی بیند و دارد دنبالش می گردد، چنان که ـ مثلا در همان حول وحوش زمانی ناصرخسرو هم، که مانند فردوسی حکیم است، بر خرد و خردورزی تأکید دارد؛ و همین تأکید بر خرد از سمت دو حکیمی که در عصر و زمانه خاصی به سر می برند و در برهه خاصی زندگی می کردند معنادار است، چه هرچه آسمان شب تاریک تر باشد ستارگان بیشتری می درخشند و دیده می شوند. ناصرخسرو، در مقدمه «سفرنامه» اش، خوابی که دیده را تعریف می کند و می گوید خردمند کسی نیست که درد و مسئله را پنهان کند و نادیده بگیرد. اتفاقا کسی است که بتواند آن مسئله را حل کند و مردم را به هوشیاری دعوت کند، نه به بی هوشی. بنابراین، نوعی از تأکید بر خرد از این دست است: بیدار کردن خرد خفته یا خرد نهفته. نوع دیگری از خرد هم هست که به گمان من ـ مربوط است به رویکرد رمزی و اساطیری «شاهنامه». این را هم باید در نظر گرفت که وقتی فردوسی انتخاب کرده از زبان اساطیر و با زبان رمزی منظورش را بیان کند و داستان هایش و خودش می گوید، «از او هرچه اندر خورد با خرد/ دگر بره رمز معنی برد، یعنی دعوت می کند به رمزگشایی که نیازمند به کاربردن خرد است. نوعی از خرد که از سطح عبور کند و به عمق برسد. در جامعه همواره استبدادزده ایران، همواره ما «بره رمز» سخن می گفتیم، و سخن گفته ایم. حافظ، بزرگ ترین شاعر غزل سرای ما، بزرگ ترین هنرش ایهام است. «بره رمز» است. «ایهام» یعنی دوپهلوسخن گفتن، رندانه سخن گفتن یا مثلا در «مثنوی» ما بارموز عرفانی سروکار داریم و بسیاری از حقایق با حکایت گفته می شوند. یا بسیاری از آثار بزرگمان از زبان حیوانات بیان می شوند. مانند «کلیله و دمنه»، و این هم «بره رمز» است. یا خیام که شعرش مبتنی بر رمز و شک و تردید و طغز است. همین طور، تعمیم بدعید شاعران دیگری که حکایت را انتخاب کردند برای تأمین رمزینگی شان. حالا فردوسی این اساطیر و تاریخ اساطیری و دیوها و چاه تاریک بیژن و هفت خان ها

فردوسی، در عین امانت داری، شاعر و حکیم درجه یکی هم هست. نمونه اندیشه فردوسی را می توانیم در خطبه های داستان های «شاهنامه» ببینیم، چه خطبه های آغازین و چه خطبه های پایانی داستان ها؛ به ویژه، هنگامی که در مرگ پهلوانان خودش مرثیه می سراید یا در براعت استهلال های خودش

و دیگر و دیگر را برای این رمزینگی برگزیده است؛ پس، برای گشایش این رمزها، قطعا باید خرد را به کار برد؛ چنان که تأکید می کند «از او هرچه اندر خورد با خرد/ دگر بره رمز معنی برد، اینجا خرد»، و «رمز» روبه روی هم قرار می گیرند. همان طور که اشاره کردید، از بس بسامد خرد در انواع و اقسامش در «شاهنامه» بالاست، می توان این اثر را «خردنامه» نامید.

● در جهان فکری فردوسی، انسان آرمانی و آرمان شهر کیست و کجاست؟

این پرسش را، به گمانم، باید با خود «شاهنامه» پاسخ داد، که به نظرم بهترین و کوتاه ترینش خواهد بود. به گمان من، اگر تمام «شاهنامه» را قرار باشد خلاصه و گزیده و چکیده کنیم، اگر یک قطره از آن بچکد، آن قطره این خواهد بود که فریدون فرخ فرشته نبود ز مشک و ز عنبر سرشته نبود به داد و دهش یافت آن نیکوی تو داد و دهش کن فریدون توی این تمام آرمان «شاهنامه» است، به گمان من، و خلاصه دیگر، با مضامین دیگر و در قالب های دیگر هم تکرار کرده است. مثلا در تعریف دیو، که همان طور که می دانید، دیو در «شاهنامه» نقطه مقابل انسان و انسانیت است؛ دیو چیزی نیست که لژوما شاخ و دم داشته باشد، و تعریف دیو در واقع انسان را معرفی می کند: تو مر دیو را مردم بد شناس کسی کاو ندارد ز یزدان سپاس هر آن کاو گذشت از ره مردمی ز دیوان شمر مشمرش ز آدمی

حس بی نیازی از آموزش آفت فیلم سازان جوان است

آرژتا حسین زاده عطار

این روزها که بیشتر از چند ماه از انتصاب دکتر محمد مداح حسینی به عنوان مدیر انجمن سینمای جوان مشهد می گذرد، این انجمن به عنوان مرکزی برای ترویج سینما و حمایت از نسل نو فیلم سازان با حضور وا اقدامات مهمی در این شهر انجام داده است. با مدیر جوان این انجمن که عضو هیئت علمی و مدیر گروه ادبیات نمایشی مؤسسه آموزش عالی اقبال لاهوری و پژوهشگر سینما و تئاتر است. گفت وگویی داشته ایم تا با چند و چون اقدامات گسترده این انجمن در آموزش و پرورش فیلم سازان جوان شهرمان آشنا شویم.

● انجمن سینمای جوان مشهد چه حمایت هایی از سینماگران این شهر انجام می دهد؟
این انجمن ساز و کار کاملا مرکزگرا دارد و دفاتر در شهرستان ها صرفا مجری هستند که البته می توانند در اجرای فعالیت ها خلاق باشند. این فعالیت ها که سامانه ای هم تعریف می شود شامل حمایت از فیلم اولی ها، حمایت از فیلم های نیمه حرفه ای و حمایت از فیلم ها در مرحله پس از تولید است. انجمن، فیلم اولی ها را بین ۲۵ تا ۵۰ میلیون تومان، فیلم های نیمه حرفه ای تا سقف ۵۰۰ میلیون تومان حمایت می کند و فیلم هایی که فیلم سازان مستقل ساختند و آن را به انجمن ارائه می دهند، با خرید فیلم حمایت می شوند. از دیگر اقدامات انجمن در حمایت از سینماگران جوان آماده سازی شرایطی برای مشاوره و منتورینگ و ساختار استاد راهنما و هنرجو است. اقدام دیگری که انجام دادیم این است که ما تمام مجموعه ها و ساختارها و ارگان هایی که ربط مستقیم یا غیر مستقیم به فیلم و سینما دارند، شناسایی می کنیم. مثلا مدتی پیش با هیئت مرکزی جشنواره فیلم مقاومت و انجمن تهیه کنندگان فیلم بلند جلسه داشتیم که این مجموعه ها را به سوی جذب فیلم سازان هدایت کنیم. تا الان ما با حوزه هنری، باشگاه فیلم رویش، انجمن فیلم سازان انقلاب اسلامی، انجمن تهیه کنندگان فیلم بلند و دفاتر و استودیوهای سینمایی مذاکره هایی در این راستا انجام دادیم.

● بازخوردی از فعالیت هایی که در همین زمان کوتاه حضورتان در انجمن داشتید دریافت کرده اید؟
بله. عموما با برخورد های مثبت داشتیم. اما مادر جامعه و به ویژه شهر خودمان با معضل احساس استغنا در آموزش روبه رو هستیم. برخی افراد به دلیل نبود فضای رقابتی، معمولا خودشان را بی نیاز از آموزش احساس می کنند. خیلی ها وقتی تجربه ای کسب می کنند، تصور می کنند برای یادگیری چیزهای جدید از دیگران ضرورتی وجود ندارد. در رویدادهای زنده انجمن که در بستر مجازی تشکیل می شود نیز این مسئله دیده می شد که افراد قدیمی تر، کمتر حضور داشتند.

● تفاوت انجمن سینمای جوان در زمان مدیریت شما نسبت به دوران های قبل انجمن چیست؟
مهم ترین تفاوت من با مدیران سابق انجمن که بسیار هم توانا و عالی بودند این است که من خودم فیلم تولید نمی کنم. چون معتقدم که یک مدیر هنری باید تا حدکمال با یک هنر آشنا باشد. اما خودش در جریان تولید آن هنر نباشد. این امر راجعی در همه جای دنیاست. اول اینکه سبب می شود تضاد منافع ایجاد نشود. اثر هنرمند فرزند اوست. وقتی آرتیست باشی تمرکزت بر آن است و سخت می توانی به چیزهای دیگر فکر کنی. من در دهه ۸۰ و ۹۰ در عرصه های تئاتر و فیلم می نوشتم، می ساختم و بازی می کردم. اما یک جایی این روند را آگاهانه و البته اجبارا متوقف کردم. البته سال گذشته بعد از هفده سال نمایشی را بازی کردم آن هم برای اینکه حمید کدیان، کارگردان آن بود. چون در این سال ها بیشتر مدیر فرهنگی بودم. مدیریت در دانشگاه تهران و گانون تئاتر دانشگاهی و مرکز تئاتر تجربه در دهه ۸۰ و ۹۰، مدیریت در دانشگاه علمی- کاربردی به عنوان مدیر گروه تئاتر و سینما و مدیریت در دانشگاه اقبال و حالا هم در انجمن سینمای جوان. من اگر فیلم ساز باشم ترجیح می دهم امکانات را به سمت خود سوق دهم. اما به عنوان مدیر فرهنگی آدم باید خودش تفغی نداشته باشد.

مدیر خوب مدیری است که بتواند از هنرمندان خوب در جای درست آن استفاده کند در حقیقت تلاش کند تا دیگران کار کنند. هیچ نامی هم از او نخواهد ماند. مگر در آرشوها. من در این انجمن هستم تا به همه ثابت کنم که انجمن مال هیچ کسی نیست جز همین جوانانی که زحمت ساخت و تولید فیلم را می کشند با کمترین و ناچیزترین امکانات. انجمن برای این جوانان است. که این ها حسن بهتری داشته باشند. دومین کار این است که هیچ خط و مرز سیاسی و عقیدتی برای افراد نداشته باشیم. از روزی که من آمده ام تمام چهره ها با هر نظر سیاسی و فرهنگی اقتضار داده اند و به انجمن آمده اند و حداقل در یکی از برنامه های انجمن حضور داشته اند. اینجا ملک شخصی هیچ کسی نیست. نکته مهم تر اینکه ما باید بتوانیم ساختارسازی کنیم که اگر بعد از من مدیر دیگری آمد بتواند کار را در امتداد کارهایی که شده ادامه دهد. نکته دیگر این است که کارت را با زیر سؤال بردن گذشتگان شروع نکنی. چون همه آدم ها هم کارهای درست دارند و هم اشتباه. من به این انجمن آمدم که خودم در خرج انجمن کنم؛ نه انجمن را خرج خودم. شبیه چیزی که محمد برجوردی در فیلم «غریب» گفت.

نمایی از فیلم «سرود کتل» اثری از انجمن سینمای جوان دفتر مشهد

● به عنوان مدیر انجمن، چه انتقادهای و چالش هایی به انجمن از سوی سینماگران جوان شنیده اید و چگونه می توان به آن ها پاسخ داد؟
در بدو ورودم به انجمن سعی کردم شنونده نظرات و انتقادهای کارورزان محترم سینما به روند کلی انجمن باشم. مشخص شد که اطلاعات درباره دستورالعمل ها و مأموریت ها و حدود و نفور و وظایف انجمن ناقص است. برخی این نقد را دارند که چرا در انجمن همه طیف ها جای ندارند و در حوزه محتوا نگاه هایی به فیلم سازان جوان تحمیل می شود که ما همه تلاشمان را برای حضور همه طیف ها در انجمن داریم. می گویند انجمن پویا نیست و غیرفعال است و همچنین حمایت های مالی انجمن کم است. یا اینکه تجهیزات مورد نیاز در اختیار هنرمندان نیست. به هر حال انجمن در حدود ۵۷ دفتر در کشور دارد که بیشترین آن ها نیز در خراسان است و فعلا تجهیزاتش صرف آموزش می شود. نقد دیگر این بود که شوراهای پیچینگ انجمن سلیقه ای عمل می کنند. بخشی از این مسئله طبیعی است، اما شاید بتوان با نگاه جدید تر این مسائل را حل کرد.

● چه اقداماتی را مؤثرترین در افزایش تأثیر انجمن بر سینماگران جوان می دانید؟
مهم ترین اقدامی که برای احساس تعلق خاطر بیشتر سینماگران جوان به انجمن می توان انجام داد این است که در ابتدا کاری کنیم که هنرمندان انجمن را خانه خودشان بدانند و بتوانیم سرفصل های جذاب تری داشته باشیم و همچنین مسئولیت های انجمن را به بچه ها بسپاریم و اجازه آزمون و خطا به آن ها بدهیم.

● از نظر شما مهم ترین چالش ها که جوانان سینماگر با آن در مشهد روبه رو هستند چه مواردی است؟
بودجه، امکانات و سرمایه مهم ترین مسئله است. دسترسی نداشتن به نیروی انسانی هم یکی از چالش های دیگر است. ما در مشهد به بازیگر خیلی خوب با لویکشن ها و شهرک های سینمایی عالی دسترسی نداریم. البته در بحث تجهیزات سینمایی نسبت به سال گذشته بهتر شدیم. ولی هنوز یک سری تجهیزات را کم داریم. سازمان های حامی در مشهد کمتر هستند و این بزرگ ترین چالش سینماگران جوان در این شهر است. و البته مسئله نبود اصناف سینمایی و به دنبال آن شکل نگرفتن ساختارهای تولیدی و سیاست گذاری.

● با توجه به اینکه شما در حوزه مدیریت آموزش و عضویت در هیئت علمی دانشگاه هم فعالیت دارید، آیا اکنون برنامه هایی مانند نشست و کارگاه های آموزشی برای فیلم سازان جوان دارید؟
در همین چند روز از طریق انجمن، یک ورکشاپ سینمای مستند و مجموعه رویدادهای زنده (live) سینمایی برگزار کردیم که استادان آن ها بزرگان سینمای ایران بودند و چند باردید و کارگاه داشتیم. در کنار این برنامه ها و کارگاه هایی را در زمینه های هوش مصنوعی، زیبایی شناسی فیلم کوتاه، طراحی پوستر برای فیلم و هر آنچه که مربوط به تولید فیلم در مرحله تولید، پیش تولید و پس تولید است به صورت مستمر هم طراحی می کنیم و آن را ما به فراخور نیاز فیلم سازان در برنامه هایمان داریم. در حوزه هایی مانند منشی گری صحنه، دستیار کارگردان، مدیر برنامه ریزی و مدیر تدارکات ما کمبود داریم. چراکه این حوزه ها به ظاهر مشاغلی کم اهمیت به نظر می آیند، اما در مرحله تولید هر یک از این بخش ها نقش کلیدی در نظم و پیبشرد صحیح مراحل مختلف تولید فیلم دارند.

● آیا جوانان می توانند از طریق انجمن سینمای جوان فیلم های خود را به جشنواره ها و رویدادهای خاص بفرستند؟
مادر همین باره با یکی از کارگردانان جوان شهرمان، چند هفته دیگر کارگاهی داریم که موضوع آن پخش فیلم های بین المللی است. در حوزه سینما پخش و ارسال فیلم در جشنواره ها و آشنایی با آن ها بسیار اهمیت دارد. یکی از اسبب ها در انجمن و واکاوی تجربیات گذشته هم همین است. برخی فیلم سازان فیلم خوبی دارند، اما نمی دانند فیلم را چگونه و به کجا ارسال کنند. برای اینکه این خلأ را پر کنیم از این کارگاه ها بهره می بریم تا هنرمندان بتوانند با این امکانات، با پلتفرم ها و جشنواره ها و محتوا و فرم آن ها بیشتر آشنا شوند.

● انجمن با سینماگران حرفه ای هم همکاری دارد یا فقط برنامه هایش برای ایجاد ارتباط جوانان با سینماگران حرفه ای است؟
انجمن سازوکار خلاقانه ای در برگزاری اردوهای فیلم سازی دارد که در دوره وحید حسینی با مدیریت عالی اش خیلی خوب برگزار شد. امسال هم انجمن تفاهم نامه ای با چند ارگان تنظیم و امضا کرده است که دوباره بتوانیم این دوره ها را داشته باشیم. در دوره قبلی برخی این نقد را دارند که چرا در انجمن همه طیف ها سینماگران مطرحی چون همایون اسعدیان و کمال تبریزی و امیرشهاب رضویان به عنوان منتور (مری) به این اردوها دعوت شدند. این استادان در این برنامه ها در قالب یک رویداد با هنرجو به ساخت فیلم پرداختند. اما این را هم باید مدنظر داشت که انجمن وظیفه تزریق نیرو به سینمای بلند و بدنه حرفه ای سینما را ندارد. نگاهش این است که سینمای کوتاه، یک رسانه سینمای مستقل محسوب می شود و او فیلم کوتاه را تمرینی برای ساخت فیلم بلند نمی داند. انجمن هم با این باور غلط مبارزه می کند که قرار است فیلم کوتاه، سکویی برای پرتاب فیلم ساز به حوزه فیلم بلند باشد. اگر با نیروهای حرفه ای هم ارتباط می گیرد کسانی هستند که در حوزه فیلم کوتاه صاحب نظر و با سابقه باشند.

● آیا رویدادهای جشنواره ای در مشهد در حال برنامه ریزی است که جوانان بتوانند در آن شرکت کنند؟
ما در این زمینه هم تابع ستاد هستیم. اگر قرار است جشنواره ای برگزار کنیم باید بر مبنای ساز و کار طراحی تهران باشد. سال گذشته جشنواره منطقه ای در مشهد برگزار شد و تا دو، سه سال دیگر این جشنواره را در مشهد نداریم. در جست و جوی برگزاری جشنواره ملی طراحی شخصیت هم هستیم. که طرح آن تصویب شده و اقدامات اولیه آن در حال انجام است و البته هفته فیلم و عکس که به امید خدادار در دیهشت ماه و در پاسداشت روز ملی خلیج فارس برگزار می شود.

● برای احیای سینماهای زیر نظر انجمن که سال ها مورد غفلت قرار گرفته است، برنامه ای دارید؟
سینما بهمن در خواجه ربیع واقع است و یک سری موارد حقوقی دارد. سال هاست که باید این مشکلات حل شود، اما مشخص نیست چه زمانی. اجاره آن هم به تهران واریز می شود و ما فقط ناظر آن هستیم. اما در نظر داریم که سینمای اصغرزاده را فعال کنیم. مضاف بر اینکه ما با سه سینمای اصلی هویزه، اطلس و مهر در تعامل هستیم و برنامه های مشترک داریم. اما درباره سینمای اصغرزاده که متعلق به ارشاد است قرار شده آن را جزو مکان های فرهنگی و به یکی از سینماهای تأثیرگذار شهر تبدیل کنیم. با اداره کل هم وارد مذاکره شدیم و پروپوزال انجام کارهای اجرایی اش توسط انجمن را تقدیم مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرده ایم.

● چقدر اهمیت می دهید که فیلم سازان جوان به موضوع های اجتماعی و معضلات روز جامعه بپردازند و انجمن چگونه می تواند آن ها را در این باره حمایت کند؟
هنر، حوزه تسخیرناپذیری است و بسیار فراتر از این است. هر که مسئول چه فکر کند و سلیقه اش چه باشد. مسئله ای که در حوزه فیلم کوتاه وجود دارد این است که نگاه بچه ها به سوی جشنواره جهانی است. جشنواره جهانی اما ما را به چشم دیگری می بیند و انتظار بازنمایی بخش های خاصی از جامعه ما را دارند. هر چه فیلم تلخ تر باشد، استقبال بیشتری دارند. زمانی مشکل ایجاد می شود که ما به نیت خوشایند آن جشنواره فیلم بسازیم. فیلمی بسازیم که به مذاق آن ها خوش بیاید. فیلم خوب، فیلمی است که مخاطب بتواند خودش را در آن فیلم ببیند. من سریال «وضعیت سفید» حمید نعمت... را خیلی دوست دارم. محصولی است که خودم و کودکی خودم را در آن می بینم که هر دهه شصتی می تواند خودی طرفانه اش را در آن ببیند. برای بچه های سینما هم به نظر باید فرصت اشتباه کردن، شجاعت دیدن، رویارویی مسئولانه با جهان اطرافمان و با خود صادق بودن را به آن ها داد. که این بهترین حمایت انجمن از سینماگران می تواند باشد. ماقبل هم های صادقانه ای مانند «گوزن ها» را داریم که الان هم قابل پخش است و مشکلی ندارد.

● چگونه می توان تولید محتوای بومی و مرتبط با فرهنگ محلی را تقویت کرد و انجمن در این زمینه چه نقشی دارد؟
شخصا به تاریخ علاقه مندم. یکی از برنامه هایی که چند سال پیش در یکی از کافه های مشهد برگزار کردم، سلسله برنامه ای بود با عنوان تاریخ اندیشی برای

هنرهای مختلف مانند تئاتر، نقاشی، موسیقی، عکاسی و معماری و .... مثلا می رقصم سراغ یک نقاش متبحر و می خواستم به من درباره جذاب ترین کتاب تاریخی که خوانده و در حرفه نقاشی برای او مؤثر بوده است بگوید. جلسه ای برگزار کردیم تا او بیاید و در جمع نقاشان دیگر از دید یک نقاش درباره آن کتاب صحبت کند. هفت دوره از هنرهای مختلف برگزار کردم و آنجا دیدم که چقدر هنرمندان جوان ما نسبت به گذشته خودشان بی اطلاع هستند. به این معنا که تجربه تاریخی برای آن ها مطرح نیست به این دلیل که تحولات و حرکت رو به جلو، میان ما و گذشته فاصله انداخته است. من یک خبرنگار جنایی در مشهد می شناسم که می خواهم برای کارگاه روایت جنایی بگذارم. از پرونده ها، اتفاقات و مسائلی که از نزدیک با آن ها روبه رو بوده است. این یکی از کارهای ما در زمینه زیست بوم است. مسئله دیگری که خیلی در این باره اهمیت دارد نوع نگاه است. اینکه زاویه نگاهت به هر مسئله ای چگونه باشد. خیلی از حوزه ها هستند که شاید خیلی ساده اند، اما کسی مانند عباس کیارستمی نوع نگاه بسیار متفاوتی را به همین پدیده های به ظاهر ساده داشت. اگر بینشی متفاوت را به این پدیده ها و نواغ فرهنگی داشته باشیم آن زمان می توانیم به نتایج خوبی برسیم.

● آیا انجمن در حال حاضر مستندت یا تحقیقات مربوط به تأثیر سینما بر فرهنگ و جامعه محلی دارد؟
این پیمایش ها جزو کارهای انجمن نیست و در سازوکار ما بحث پژوهشی نمی گنجد. اگر سینماگران اطلاعات پژوهشی داشته باشند مراکزی مانند مرکز آمار یا بنیاد پژوهش ها و مراکز دیگر برای این اقدام تخصصی در مشهد موجود است.

● با توجه به فرهنگ تاریخی و هویتی قوی شهری مانند مشهد آیا برنامه ای برای فیلم های هویتی و تاریخی و انقلابی در مشهد که سال ها مورد غفلت قرار گرفته است، دارید؟
یکی از دوره هایی که ستاد در تهران تعریف کرده و هنوز در جایی برگزار نشده است و ما قصد برگزاری آن را داریم. ما جامع سینمای مستند است که شبیه دوره فیلم سازی است. در حوزه سینمای مستند یک کارگروه تشکیل داده ایم که مسعود زارعیان، مستند ساز خوب کشور جزو اعضای اصلی این کارگروه است. تلاش می کنیم در راستای ساختار بخشیدن به نگاه مستند دوره آموزشی تخصصی آن را راه اندازی کنیم. مضاف بر اینکه از چند گروه مشهد شناسی وارد گفت وگو شدیم که آن ها را در برنامه های انجمن دخیل کنیم.

● می توانید از تجربیات موفق فیلم سازان جوانی را که از طریق انجمن به موفقیت رسیده اند، اشاره ای داشته باشید؟
بله تعدادشان بسیار زیاد است. ولی درست انعکاس داده نمی شود. سازوکارهای حمایتی از جوانان وجود ندارد و موفقیت هایمان هم خیلی جدی گرفته نمی شود و به آن توجه کافی نمی شود. در مسئولیت های قبلی ام، صفحه اینستاگرامی را درست کردم که کوچک ترین موفقیت های بچه ها را اطلاع رسانی می کردیم. همان برنامه را برای انجمن هم حتما خواهیم داشت.

● آیا انجمن می تواند برنامه های تبادل فرهنگی با کشورهای دیگر را برای جوانان ایجاد کند و چه نتایجی از این تبادل ها متصور هستید؟

● دانشگاه ها معمولا بورس های علمی دارند. ما تلاش داریم الگوهای مشابه آن را در سازوکار انجمن پیدا کنیم. مثلا همین چند روز پیش که جلسه ای با دوستان جشنواره مقاومت داشتیم از انجمن خواستند که دو نفر را به آن ها معرفی کنیم که به هزینه جشنواره مقاومت در یک سری کارگاه های تخصصی حضور پیدا می کنند و ما رزومه کاری دو تن از جوانان خلاق انجمن را به دبیرخانه مقاومت ارسال کردیم.

● فیلم سازان جوان با چه چالش های قانونی مثل حق کپی رایت یا مجوزها روبه رو هستند و انجمن چگونه می تواند در این باره به آن ها کمک کند؟
مسئله کپی رایت که مسئله ای ملی است و خارج از ظرفیت ها و مسئولیت های انجمن. بحث های نظارتی و مسائل خودشان را دارد و وابسته است به قوانین و دستگاه های نظارتی. اما حداقل در چهارچوب وظایف خودمان، سعی می کنیم برای همه دوستانی که به انجمن مراجعه می کنند و فیلمنامه هایشان در چارچوب ارزش های اخلاقی و فرهنگی و سیاسی کشور است شرایط صدور مجوز را تسهیل کنیم. و البته

نمایی از مستند «میراث باد» اثری از انجمن سینمای جوان دفتر مشهد

تلاش می کنیم تا حد توانمان در رویدادهای فرهنگی و در حوزه فیلم نامه از ایده ها و طرح های هنرجویانمان صیانت کنیم.

● چه تکنیک ها و روندهای نوینی را در سینمای معاصر می بینید که باید جوانان نسبت به آن ها آگاهی پیدا کنند و انجمن چه نقشی می تواند در این باره داشته باشد؟
خوشبختانه نداشتن کپی رایت در این باره به ما کمک می کند که بتوانیم آثار جهانی را تقریبا رایگان ببینیم. البته این تنها جنبه مثبت داستان است وگرنه نداشتن قوانین کپی رایت در بسیاری از حوزه ها به ضرر هنرمندان است و سال هاست که آسیب های فراوانی را موجب می شود. ما در انجمن سعی کرده ایم با برگزاری یک سری دوره ها، سواد بصری فیلم دیدن و مهارت دیدن را به بچه ها آموزش دهیم. اینکه ما بتوانیم به راهکار و رهنمون خاصی از فیلم های جهانی برسیم نیازمند دیدن و دوباره دیدن و بررسی جمعی این آثار است. اگر بتواند ساختارمند شود کار تأثیر نیکویی دارد.

● اصلا این الگوبرداری از هر نوع فیلمی کار صحیحی است یا یک فیلم ساز باید ایده نو برای خودش داشته باشد؟
من معتقدم دیگر هیچ ایده نو و اصلی در جهان وجود ندارد و حتی نوع نگاهمان نیز محصول رسانه هاست. ما در دوره بینامتن در حال زندگی هستیم. اوج رهاییت از دوره ورود تلویزیون به زندگی هایمان یعنی دهه ۵۰ دیگر وجود ندارد.

● چطور فناوری های جدید بر سینمای جوانان تأثیر گذاشته است و انجمن چه نقشی در این باره ایفا می کند؟
فناوری های جدید تأثیر اصلی شان را بر بیان سینمایی گذاشته اند. خیلی از کارهایی که قبلا امکان انجام آن نبود امروزه ممکن شده اند. هوش مصنوعی مهم ترین نقطه است. امکاناتی که تدوین دیجیتال به سینما داده است تأثیرگذار بوده است. فیلم ها از یک سو کم خرج تر شدند و از یک سو پرخرج تر. از این سو کم خرج تر شده اند که کارهایی که قبلا آنالوگ انجام می شد، الان دیجیتال انجام می شود. اما از سویی پرخرج تر شده است که دیگر انتظارات از فیلم ها بالا رفته است. توی دیگر نمی توانی از نوع نورپردازی تیره ای که قبلا مرسوم بود استفاده کنی. مگر اینکه کاربرد زیبایی شناسی خاصی داشته باشد. مضاف بر اینکه می بینید استفاده از تکنولوژی مربوط به ارتباط با زمینه های ظهور تکنولوژی است. این ارتباط در کشور ما به دلیل شرایط تحریم ها مانند یک آب باریک حرکت می کند و فیلم سازان مابین جنبه ها و زمینه ها را ندارند و دشتشان بسته است. ما به شدت دچار این محدودیت ها هستیم. اما بچه های خلاق داریم که در گروه های سنی نو جوان و جوان به دلیل تربیتی که شده اند زبان تکنولوژی را خیلی خوب بلدند. چون این زبان را بلدند و خیلی جست و جوجر و خلاق هستند. این یادگیری هایشان باعث شده است بتوانند خارج از ساختار انجمن و آموزش های آکادمیک که می توانند داشته باشند، چیزهایی را یاد بگیرند و فیلم هایی بسازند که خیلی متفاوت است. ما از این بچه ها زیاد در انجمن داریم و به وجودشان می بالیم.

● چه اقداماتی برای تسهیل شبکه سازی بین جوانان سینماگر و سایر هنرمندان و متخصصان صنعت سینما انجام می دهید؟
یکی از کارهایی که ما کردیم این است که زمانی که فیلم سازان دوره هفت ماهه فیلم سازی را می گذارند در پایان دوره باید یک فیلم بسازند و یکی از مواردی که پیش آمده این است که بچه ها در آخر دوره نمی دانند که باید از چه تجهیزاتی استفاده کنند و چه عواملی را انتخاب کنند و آیا فیلم نامه شان مناسب است یا نه. ما در دفتر مشهد یک منتور (مری) برای این بچه ها گذاشتیم. یک نفر از استادان متبحر را به آن ها معرفی کردیم و حتی خودشان هم می توانستند استادی را انتخاب کنند و ما برای حق التدریس او هم فکر کردیم. وقتی با یک کاردان مشورت کنند می توانند کارهای بهتری آماده کنند و برای آن ها شرایط ساخت فیلم تسهیل شود. از سوی دیگر اردوهای فیلم سازی و معرفی هنرجویانمان به عنوان کارآموز در تولیدات حرفه ای شهر را در دستورکار قرار دادیم. تلاش داریم که میان هنرمندان حوزه های مختلف با هنرجویان سینمای جوان ارتباط برقرار کنیم و امکان هم افزایی میان کارورزان هنری شهر و استان را فراهم کنیم.

یک لقمه سلامتی

راهنمایی برای انتخاب، مصرف و نگهداری نان

۴ نوع آرد مصرفی در کشور

در کشور ما چهار نوع آرد مصرفی می شود:

آرد ۷ درصد (یعنی ۷ درصد سیبوس گیری شده است) که از نظر وزارت بازرگانی به عنوان آرد سیبوس دار و کامل تلقی می شود و از حدود ۱۰۰ سال پیش متعلق به نان سنگک بوده است.

۷ درصد

آرد ۱۲ درصد که مخصوص نان های تافتون و لواش است.

۱۲ درصد

آرد ۱۸ درصد که سفید تر و مخصوص نان های بربری و فانتزی است. در بعضی شهرها مانند تهران برای نان لواش هم از آن استفاده می شود.

۱۸ درصد

آرد نول که بیش از **۲۰ درصد** سیبوس گیری می شود و سفید و سفید تر شده است و ویژه کیک و شیرینی و ماکارونی است.

۲۰ درصد

چطور بهترین نان را انتخاب کنیم؟

اگر انتخابتان نان صنعتی است بهتر است نانی را انتخاب کنید که دارای مواد افزودنی طبیعی و بدون قندهای اضافه باشد. برخی نان ها ممکن است حاوی نگهدارنده ها و مواد شیمیایی باشند که مصرف آن ها توصیه نمی شود. خواندن برچسب های روی بسته بندی نان می تواند در انتخاب بهتر به شما کمک کند. اما اگر نان سنتی را می پسندید، دقت کنید فاکتورهای زیر را داشته باشد:

- نان سیبوس داری که از آرد کامل تهیه شده باشد.
- کم نمک باشد.
- زمان پختش کمتر از یک دقیقه نباشد.
- زمان خواب خمیرش کمتر از یک ساعت نباشد.
- برای تهیه خمیر از مخمر و خمیر ترش به جای جوش شیرین استفاده شود.
- نازک نباشد.
- باشعله مستقیم پخته نشده باشد.
- بافت آن لاستیکی نباشد و به راحتی جویده شود.
- عطر، طعم، بو و مزه خوب نان از آن استشمام شود.
- نظافت فردی و بهداشت محیط حین کار خوب رعایت شده باشد.

چطور از دورریز نان جلوگیری کنیم؟

برآورد مصرف، قبل از خرید، نیازهای خانواده را بررسی کنید. معمولاً می توانید با درج آمار مصرف روزانه نان، به بهترین اندازه برای خرید دست یابید. استفاده مجدد: نان های خشک شده را می توانید برای تهیه انواع غذاهای دیگر استفاده کنید. سوپ، ته دیگ یا کروتینی (نوعی پیش خوراک محبوب ایتالیایی شامل برش های کوچک نان برشته با مقدار کمی سبزیجات یا گوشت و روغن زیتون) پیشنهاد های جذابی به نظر می رسند.

سیبوس چیست؟

سیبوس گندم یکی از سه لایه مغزگندم (بیرونی ترین و سخت ترین لایه) است که در طول فرایند آسیاب از بین می رود در حالی که سرشار از ویتامین ها، مواد معدنی و فیبر است.

چه کسانی نباید سیبوس مصرف کنند؟

سیبوس برای افراد مبتلا به عدم تحمل گلوتن یا فروکتان نامناسب است و محتوای اسید فیتیک آن ممکن است جذب برخی مواد معدنی را مهار کند.

نحوه نگهداری نان

دمای اتاق:

بهتر است آن را در یک کیسه پارچه ای یا یک ظرف مناسب قرار دهید تا از خشک شدن آن جلوگیری شود. نان نباید در معرض نور مستقیم خورشید باشد.

فریز کردن:

اگر نان بیشتری خریده اید و نمی توانید آن را در مدت کوتاهی مصرف کنید، فریز کردن یک راه حل عالی است. هنگام نیاز تنها کافی است نان ها را از فریزر خارج کرده و بگذارید تا در دمای اتاق یا در مایکروویو نرم شوند.

عدم استفاده از یخچال:

نگهداری نان در یخچال توصیه نمی شود، زیرا ما باعث می شود نان سریع تر خشک شود و طعم خود را از دست بدهد.

فریز کردن نان، میزان قند آن را کاهش می دهد؟

هنگامی که نان منجمد می شود طی فرایندی نشاسته آن به نوعی نشاسته تبدیل می شود که به آن نشاسته مقاوم می گویند. نشاسته مقاوم برخلاف نشاسته معمولی در روده کوچک به طور کامل هضم نمی شود و به همین دلیل تأثیر کمتری بر افزایش قند خون دارد. همچنین مطالعات نشان داده اند منجمد کردن و سپس یخ زدایی نان سفید می تواند شاخص گلیسمی آن را به طور قابل توجهی کاهش دهد.

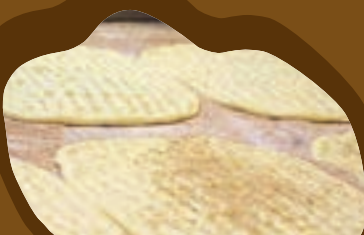
الهام ظریفیان | پل الوار شاعر فرانسوی در یکی از معروف ترین اشعارش می گوید: «تورا به خاطر عطر نان گرم.... تورا برای دوست داشتن، دوست می دارم». در یک صبح زیبای بهاری، وقتی نخستین پرتوهای آفتاب به آرامی نور را در دل کوچه می پاشد، بوی تازه نانی که در ناوایی محله پخته شده است، هر مشامی را می تواند سرمست کند. این طور نیست؟

نان نه تنها از اصلی ترین و محبوب ترین مواد غذایی در بسیاری از فرهنگ ها است، بلکه نمادی از میزبانی و فراوانی نیز به شمار می رود. در سفره های ایرانی نیز از صبحانه تا شام، نان یکی از اجزای جدایی ناپذیر است. مصرف سرانه نان در ایران بالاست و کشورمان از نظر انواع نان، یکی از متنوع ترین کشورهاست. تافتون، لواش، سنگک، بربری و نان خراسانی از معروف ترین هایشان هستند. شاید همین تنوع است که گاه انتخاب بهترین گزینه را به چالشی بزرگ برای خانواده ها تبدیل می کند. نان سفید بهتر است یا نان سیبوس دار؟ فریز کردن نان به ارزش غذایی آن آسیب می زند یا باعث کاهش قند آن می شود؟ بهترین روش نگهداری نان چیست؟ در این مطلب قرار است به تعدادی از این سؤالات پاسخ دهیم. به راهکارهایی بپردازیم که هوشمندانه به شما کمک می کنند نانی سالم و باکیفیت را انتخاب کنید. نحوه نگهداری آن را به درستی بیاموزید و از هدر رفتن نان جلوگیری کنید.

چرا نان سیبوس دار بهتر است؟

نان های سیبوس دار به دلیل محتوای فیبر بالا، شاخص گلیسمی (GI) پایینی دارند و معمولاً قند خون را به آرامی افزایش می دهند. شاخص گلیسمی معیاری است که نشان می دهد یک ماده غذایی با چه سرعتی قند خون را افزایش می دهد. بنابراین سیبوس در بهبود سلامت دستگاه گوارش، پیشگیری از سرطان، تقویت و بهبود عملکرد قلب بسیار مفید است. البته این به معنای آن نیست که می توانید هر مقداری از نان سیبوس دار را بخورید. مصرف بیش از حد هر نوع نانی، حتی نان سیبوس دار می تواند بر قند خون تأثیر بگذارد.

نان با سرریز سیبوس؟

اگر سیبوس این قدر برای سلامتی مفید است، پس چطور است نانمان را با سرریز سیبوس استفاده کنیم، مثلاً قبل از اینکه خمیر را اتوی تنور بفرستیم یک مشت سیبوس برای محکم کاری روی آن بپاشیم؟ اگر قصد دارید عمرتان را کوتاه کنید و بیماری و سرطان را به جان بخرید، قطعاً این راه بسیار خوبی است! دو خطر مهم سرریز اضافه آن عبارت اند از:

تولید اسید فیتیک:

سیبوس مصرفی حاوی ماده ای به نام فیتاز است که در صورت عدم تخمیر مناسب خمیر نان، تبدیل به اسید فیتیک می شود. اسید فیتیک به عنوان یک عامل ضد تغذیه ای می تواند جذب مواد معدنی مهمی مانند آهن، کلسیم، روی و منیزیم را در بدنتان کاهش دهد. وقتی سیبوس به صورت جداگانه و در لحظه آخر قبل از رفتن داخل تنور روی خمیر پاشیده می شود، فرصت تخمیر پیدا نمی کند.

تولید ماده سرطان زای آکریلامید:

ناشی از سوختن سیبوس های پاشیده شده روی نان

نان کامل چیست؟

نانی کامل است که گندم آن کمترین سیبوس گیری یعنی حدود ۵ درصد را دارد و تمام املاح موجود در پوسته گندم نیز همراه مغز آن آرد می شود. نان هایی که از آرد کامل تهیه می شوند، مانند نان سنگک و نان چاودار می توانند گزینه های بهتری برای سلامتی باشند. اما متأسفانه این روزها بیشتر نان ها با آرد مخصوص به خودشان پخت نمی شوند. به همین ترتیب سنگک های سفیدی که ممکن است به نظرتان خیلی باکیفیت باشند، با آرد نول و آرد کیک پخته می شوند. پس این بار که خواستید نان سیبوس دار تهیه کنید، شاید بهتر باشد از ناوادر مورد رصد آردش سؤال کنید.

از میزهای بیرون نانوائی استفاده نکنید

نان داغی که از ناواناتحولیل می گیرید را روی میزهای توری در فضای باز و بیرون نانوائی خنک می کنید؟ اگر بله، بهتر است بدانید این توری ها منبعی عالی از آلودگی های میکروبی و ویروسی مختلف ناشی از گرد و غبار، مو، فضله، بزاق و سایر ترشحات حیواناتی مانند موش، گربه، سگ و پرندگان هستند. فریز کردن نیز میکروب های موجود در نان را از بین نمی برد. بنابراین اگر در یک نانوائی چنین میزهایی را دیدید از آن ها استفاده نکنید و با شماره تلفن ۱۹۰ وزارت بهداشت تماس بگیرید. ضمانتها را ه اطمینان از اینکه نان فاقد آلودگی است حرارت دادن مجدد آن در منزل قبل از مصرف است.

امید به شفاف بخشی نسخه «مدیریت مورد»

نگاهی به طرحی که تلاش می کند مهر پایانی بر چرخه معیوب ترک اعتیاد متجاهرها در مشهد باشد

توانمند سازی تک به تک آسیب دیدگان

سازمان بهزیستی اداره می شود و تا یک سال فرد می تواند در این مراکز اقامت کند. تیم مددکاری مرکز مدیریت مورد که دوره های آموزشی مناسب را گذرانده اند، دو ماه مانده به ترخیص مددجو به مراکز اقامتی (کمپ های اجباری) مراجعه و افراد را شناسایی می کنند و برای آن ها پرونده تشکیل می دهند. بعد از انتقال به این مراکز، علاوه بر اینکه شغلی برای فرد در نظر گرفته می شود، مشکلات درمانی و مشاوره ای آن ها نیز مدنظر قرار می گیرد.

چه افرادی در اولویت قرار دارند؟

معمولا کارتن خواب ها و بانوان، مقدم تر هستند. مددکار چند جلسه حضوری با آن ها برگزار می کند و وضعیت خانواده و موضوعاتی نظیر اینکه آیا فضای خانوادگی و محیطی فرد قابلیت برگشت او را دارد یا نه، بررسی می شود. اگر شرایط مناسب بود که جلسات مشاوره ادامه دارد در غیر این صورت، مراکز اقامتی آن ها را نگهداری می کنند.

اعتبار اختصاص یافته برای طرح مدیریت مورد چقدر است؟

میزان این اعتبار را باید از سازمان بهزیستی پرسید. اما هزینه ای که در اختیار مؤسسه قرار می دهند، به ازای هر فرد آسیب دیده ۴۸۰ هزار تومان در ماه است و معمولا اگر مددکاران ما دغدغه حل آسیب ها را نداشته باشند، رقم قابل نیست. خوشبختانه افراد دغدغه مند به این حوزه وارد شده اند.

با توجه به ارتباط مستقیم با آسیب دیدگان، به نتیجه طرح امیدوار هستید؟

نزدیک به ۴۰ تا ۵۰ درصد از افراد، تحت پوشش قرار گرفته اند. یک سال است از آخرین مصرف آن ها می گذرد و به عبارت دیگر یک سال از مصرف پاک هستند. این آمار برای افراد متجاهر با شدت وابستگی ای که به مواد دارند، رقم درخورتوجهی است.

طرح مدیریت مورد به نوعی برگرفته از پروتکل های (دوازده گام) جلسات معتادان گمنام است، درحالی که به صورت تخصصی و مشاوره ای مشکلات افراد آسیب دیده بررسی و حل و فصل می شود. با مجتبی نوذری، مدیرعامل مؤسسه طرح مدیریت مورد (زندگی دوباره)، درباره جزئیات این طرح گپ و گفت زده ایم. به گفته او، جلسات گمنامی بیشتر مبتنی بر تجربه افراد بهبود یافته است و همین، آن را متفاوت می کند از طرحی که زیر نظر کارشناسان متخصص اجرا می شود و امید به موفقیت آن بیشتر است.

برای شروع گفت وگو، بگویید که اصلا طرح مدیریت مورد یعنی چه؟

یعنی بررسی مودی و تک به تک شرایط افراد آسیب دیده و تحت حمایت و زیرپوشش قرار دادن کسانی که در مراکز ماده ۱۶ (کمپ های اجباری) نگهداری می شوند. اعتیاد غالبا پاره ای مشکلات را برای فرد ایجاد می کند که در مرحله اول، موضوعات جسمانی و پزشکی است و معمولا در همان دوره اقامتی و نگهداری برطرف می شود. خدمات مشاوره ای هم تا همان زمانی است که فرد در مرکز است. اما مشکل از جایی شروع می شود که فرد آسیب دیده به متن اجتماع برمی گردد و دوباره درگیر همان مصائب می شود؛ چراکه هیچ وقت به صورت اصولی و ریشه ای برای درمان اقدام نشده است. در طرح مدیریت مورد، فرد بعد از گذراندن این دوره رها نمی شود و با همت مددکاران مرکز، برنامه های حمایتی پشت بند آن انجام می شود. شناسایی خانواده فرد و حل و فصل مشکلات مربوط به اشتغال و... به مدت یک سال در دستور کار قرار می گیرد و بعد از اطمینان از بهبودی نسبی، فرد آسیب دیده می تواند به اجتماع برگردد.

پس شما بر توانمندسازی معتادان پس از خروج از مراکز ماده ۱۶ متمرکز هستید؟

همین طور است، توانمند سازی در مراکزی صورت می گیرد که برای افراد بهبود یافته و بی سرپناه تشکیل شده و زیر نظر

درمان نسبی ۸۰ درصد از معتادان متجاهر

محمد غفاری زاده، رئیس اداره فوریت های اجتماعی، پیشگیری از آسیب ها و بازتوانی اعتیاد بهزیستی خراسان رضوی، هم از این موضوع رضایت دارد که بعد از اجرای طرح های مختلف، طرح مدیریت مورد به نتیجه رسیده است البته در اجرای این طرح، چالش ها و اماواگرهایی هم هست، به طوری که اگر حوزه نیازمندی های افراد آسیب دیده را در نظر بگیریم که وسیع و گسترده است، و آن را در کنار اعتبار اختصاص یافته به آن قرار دهیم، خیلی زود متوجه می شویم که این دو اصلا همخوانی ندارند.

او صیانت از آسیب دیدگان اعتیاد و خانواده آن ها را به اندازه خود فرد، مهم می داند و معتقد است تا وقتی آن ها مورد توجه نباشند و به عبارتی محیط اطراف آن فرد ترمیم نشود، نمی توان به خروجی ملموسی در حوزه درمان امیدوار بود و دوباره، تلاش مددکاران در زمینه سامان دهی اوضاع زندگی آن ها را یادآوری می کند.

غفاری زاده موارد زیادی را متذکر می شود که در اجرای این طرح هزینه بر است؛ مثل رفت و آمد به خانواده مددجو که باید به صورت مستمر و همیشگی باشد. علاوه بر آن، جفت وجور کردن سرمایه برای کار و هزینه تحصیل فرزندان و... با این حال از اقدام سازمان بهزیستی خبر می دهد که قرار است امسال این طرح را با قوت بیشتری در استان ادامه دهند. او می گوید: طرح مدیریت محور در حالی در یک مرکز از مشهد اجرا می شود که چهل مددکار، پرونده های آسیب دیدگان را پیگیری و رسیدگی می کنند. با توجه به نتیجه و عملکرد و بازخوردی که از اجرای طرح گرفته ایم، قرار است در بهینه های مختلف اجرا شود.

غفاری زاده به عنوان یک مسئول و صاحب نظر در حوزه آسیب های اجتماعی و به ویژه اعتیاد، مخالف این موضوع است که در این حوزه یک نسخه خاص برای اقلیم و مناطق مختلف تجویز شود. می گوید: باید با توجه به شرایط فرهنگی و اجتماعی هر منطقه، سبک سیاست گذاری ها و برنامه ها فرق کند؛ به عنوان مثال در حوزه مناطق چندگانه مشهد، آسیب ها و حتی نیازمندی ها با هم متفاوت است و ناهنجاری هایی که در محدوده سیدی است، با معضلات شهرک شهید رجایی و محله پیروزی فرق می کند و به نظر من در ابلاغ برنامه ها باید بازنگری شود و برنامه ها را باید از سطح ملی به محلی و در قالب کار مشارکتی با مردم کشاند.

او این خبر خوب را هم اضافه می کند که قرار است امسال در بهینه های مختلف، مراکز مدیریت مورد، راه اندازی شوند تا دسترسی مددجویان به آن ساده تر باشد.

نیکوکاران پای کار بیایند

جانشین دبیر هماهنگی مبارزه با مواد مخدر استان می گوید: سامان دهی معتادان متجاهر درد و گام تعریف شده است؛ گام نخست، جمع آوری آن ها و گام دوم، تجمیع ظرفیت های ملی و استانی برای حل این معضل.

وحید اشرفی هم معتقد است افراد متجاهر که سال هاست تجربه مصرف و وابستگی روانی شدید دارند و از آن طرف خانواده، شغل و... خود را از دست داده اند، معمولا اراده ای برای ترک کردن ندارند.

او می گوید: جمع آوری معتادان، تنها انتقال مشکل از مکانی به مکان دیگر خواهد بود و درواقع بدون برنامه، احتمال انزوا و بازگشت به مشکل بیشتر است. خوشبختانه در مدیریت مورد تمام این مسائل در نظر گرفته شده است، به صورتی که مددکاران با خانواده فرد ارتباط می گیرند و چنانچه آن ها شرایط نگهداری را نداشته باشند، آن فرد به مراکز بین راهی معرفی می شود تا در آنجا اقامت کند و بعد هم زمینه اشتغالش را فراهم می کنیم و تحت نظر است تا و سوسه مصرف مواد در او کم رنگ شود.

«می شود زمانی برسد مشهد معتادان داشته باشد؟». این عبارت را هر روز و به وقت عبور از کمربندی و بزرگراه هایی که یک گوشه شان پاتوق معتادان است، از ته دل آرزوی کنم.

وسط همان شمشادها، جایی که سرنوشت پسرک شانزده ساله، دل هر عابر و رهگذری را ریش می کند. اصلا به آن سن و سال و جثه نحیف، اعتیاد نمی آید اما درد خماری به استخوان هایش زده و طاقتش را طاق کرده است. توان ایستادن ندارد. درد دارد، درد، با این حال معرفت به خرج می دهد، می ایستد و شروع به تعریف کردن می کند: «داشتیم از دست مأمور فرار می کردم آجی، که به این روز افتادم». دستش را با لای می گیرد

و نشانه می دهد. از آنج تا مجیش را با دستمالی چرک، بسته است. چشمان میشی اش زیر آفتاب می درخشد. زیباست. حیف که رمق ندارد! چند وجب آن طرف تر، جوانکی سرش را گذاشته است روی چمن ها. کنارش یک گونی چرک مرده و سیاه است. قفسه سینه اش آرام بالا و پایین می رود. انگار نه انگار کنار بزرگراه بین این همه شلوغی و سروصداست. خوابش عمیق تر از این حرف هاست. جلوتر می روم. هر چند قدم، در یک نقطه چند نفری کنار هم حلقه زده اند و فارغ از دنیای اطراف، سرشان توی لاک خودشان است. سرنوشت و روایت آدم های این قسمت شهر، عجیب تر از دیگران است؛ یکی از دیگری تلخ تر.

گزارش روز

معمومه قربانی خبرنگار

پایان یک چرخه معیوب

آمارشان که بالا می رود. دغدغه متولیان هم زیاد می شود و آن ها را به این فکر می اندازد دوباره طرح پالایش و پاک سازی شهر را انجام دهند. جمع آوری شان می کنند و بعد یک بازی زمانی مجبور به آزاد کردن شان می شوند. این چرخه معیوب که سال هاست تکرار می شود، حتی متولیان و مسئولان مرتبط را مستأصل کرده است. برای توقف این چرخه معیوب چه باید کرد؟

روند مأموس کننده درمان از یک سو و یقین به اینکه امیدی به بهبود معتادان متجاهر نیست، برخی متولیان و مسئولان را در یک نقطه خاص متوقف کرده است، با این استدلال که باید با آن ها کنار آمد و چاره دیگری نمی ماند. اما خبری که مدیرکل بهزیستی استان خراسان رضوی در این زمینه و درباره کاهش آسیب های دهد، خوشحال کننده است وقتی در گفت وگو با گزارشگر ما می گوید: «سه سال از اجرای طرح مدیریت مورد در استان خراسان می گذرد. مجری آن، سازمان بهزیستی است و در این روند چندساله، خروجی امیدوارکننده ای داشته و انگیزه برای ادامه دادن آن بیشتر شده است؛ مشروط بر اینکه اعتباری به اندازه و قیاس این آسیب در نظر گرفته شود». مهدی برجی هم مثل سایر مسئولان بر توانمندسازی معتادانی تأکید می کند که به مرحله تجاهر رسیده اند و از مصرف مواد در ملاءعام و در حضور دیگران ابایی ندارند. می گوید: کسانی که به نوعی از چشم دیگران افتاده اند و احترام و جایگاه لازم را ندارند، نیازمند توجه ویژه هستند. او هم اعتقاد دارد بعد از پروسه درمانی که در مراکز ماده ۱۶ انجام می شود و بین سه تا شش ماه متغیر است، فرد باید به اجتماع برگردد اما شرایط برای ورود او آماده نیست. برجی در تشریح بیشتر موضوع می گوید: افراد آسیب دیده در این مراکز بر حسب شرایط سنی، تقسیم بندی و نگهداری می شوند و درمانشان از همان بدو ورود شروع می شود. اما برای بهبود کامل نیاز به تغییر سبک زندگی آن هاست و سازمان بهزیستی این کار را در طرح مدیریت مورد به دست مددکاران و کارشناس ها سپرده است. مدیرکل بهزیستی استان خراسان رضوی یک آمار تقریبی از تعداد معتادان متجاهر در استان می دهد که ۵ هزار و ۷۰۰ نفر را شامل می شوند.

او با بیان اینکه این افراد کسانی را شامل می شوند که به لحاظ اشتغال، مسکن، درمان و... شرایط نابسامانی دارند، توضیح می دهد: از زمان اجرا شدن طرح، تعداد هزار و ۴۰۰ پرونده در طرح مدیریت مورد به کارشناس ها سپرده شده است؛ به این شکل که به ازای هر بیست فرد آسیب دیده، یک مددکار کارهای آن ها را بررسی و بر حسب اولویت هایی که دارند، رسیدگی می کند. آن ها بعد از پروسه درمان و قبل از خروج فرد آسیب دیده از مراکز ماده ۱۶، با خانواده شان ارتباط می گیرند. تلاش بر این بوده است که در این زمینه نگاه همه جانبه باشد؛ از جفت وجور کردن هزینه تحصیل فرزندان تا تایاب و ذهاب و حتی مهارت های برخورد صحیح با فرد آسیب دیده را مشاوره می دهند.

عکس: محمد گل آشتی

● چای چگونه در ایران کاشته شد؟

چای که امروز محبوب‌ترین نوشیدنی ایرانی هاست و هرکدام از ما چندین نوبت در روز آن را می‌نوشیم، سابقه چندانی ندارد، شاید چیزی کمتر از دو قرن. اگرچه برخی معتقدند که پیشینه مصرف آن در ایران به سده دوم میلادی می‌رسد؛ زیرا برخی از جهانگردان آن دوران از چای خانه‌هایی سخن گفته‌اند که بزرگان و توانگران در آن‌ها جمع می‌شده و چای می‌نوشیده‌اند. این صحبت حتی اگر هم درست باشد، باز حرفی از عمومیت چای نمی‌زند، کمااینکه ابوریحان بیرونی در کتاب «الصیدنه» خود که در نیمه اول قرن پنجم نوشته شده، جزئیاتی درباره گیاه چای و استفاده از آن به‌عنوان نوشیدنی در تبت و چین داده است. او نوشته: «چای از نوع نباتات است و معدن آن در بلاد چین است. آن را در بلاد چین قرص‌ها کنند و به اطراف برند.» او همچنین چای را در قالب پنج‌گونه و بر حسب رنگ (سفید، سبز، بنفش، خاکستری و سیاه) می‌شناسد و مشخص می‌کند که چای سفید از همه بهتر است و نادرالوجود که بیشترین تأثیر را بر بدن دارد.

امااز عادت چای‌نوشی در ایران سند درستی در دست نیست؛ ظاهر این عادت تا قرن هفتم هجری به غرب آسیا و ایران نرسیده و ممکن است مغول‌ها در اشاعه آن تأثیر داشته باشند. حکیم محمد مؤمن ابن میرمحمد زمان حسینی تنکابنی، پزشک ایرانی نیمه دوم قرن هفدهم میلادی، از چای ختایی به‌عنوان یک گیاه دارویی یاد می‌کند که از آن زماذ ساخته می‌شود و در درمان ورم‌های حاد مؤثر است.

همه منابع نشان می‌دهند که تا نیمه اول قرن سیزدهم میلادی در ایران قهوه نوشیدنی اصلی بوده و قرن نوزدهم زمانی است که تبدیل ناگهانی و کامل نوشیدنی اصلی ما به چای رخ داده است. گویا این تغییر پیش‌تر در افغانستان اتفاق افتاده است، جایی که سروان الکساندر برنز، دیپلمات و کاشف بریتانیایی اظهار می‌کند: «هیچ‌کاری در این کشور بدون چای انجام نمی‌شود، چایی که در همه زمان‌ها و ساعت‌ها دست‌به‌دست می‌شود و به‌گفت‌وگو ویژگی اجتماعی می‌بخشد.»

به همین نسبت این اتفاق ممکن است چند قرن بعد و توسط امیرکبیر، وزیر اعظم ناصرالدین شاه، صورت گرفته باشد و او نقش اساسی در ترویج چای‌نوشی در ایران داشته باشد؛ او در سال ۱۲۶۶ قمری، برابر ۱۲۲۸ خورشیدی دو ست چای، از جمله سماورهای نقره، از دولت فرانسه و یک ست دیگر از تاجری روسی هدیه می‌گیرد.

امیرکبیر همچنین انحصار سماورسازی را با یارانه دولتی به استادکاری در اصفهان اعطا می‌کند. اگرچه این تاجر اصفهانی مدتی بعد همه وجوه دولتی را برمی‌گرداند و تجارت خود را تعطیل می‌کند، اما این مسئله مؤید آن است که چای به نوشیدنی رایجی بدل شده است.

علاوه‌براین اسناد زیادی از عزاداری‌های محرم در حرم رضوی وجود دارد که در آن چای و قند سرو شده است؛ البته کافی است به رقم پولی این اجناس در سباق‌های همان دوره نگاه کرد تا فهمید که چای و قند از گران‌ترین اقلام این عزاداری‌ها بودند و بدیهی است که مردم عادی امکان تهیه آن‌ها را به‌عنوان یک نوشیدنی رایج نداشته باشند؛ ضمن اینکه در همین دوره قاجار و در ایامی که کالاهای روسی تحریم می‌شوند، مردم در مجالس محرم مشهد از حلیم به‌جای قند و چای استفاده می‌کنند که این مسئله از ارزش این اقلام در نزد مردم آن روزگار نشان دارد. به‌هر ترتیب «چایخانه» در همین دوره قاجار با افزایش واردات چای و قند به ایران رونق می‌گیرد. براساس گزارش کنسولی بریتانیا درباره تجارت اصفهان و یزد (دفتر خارجی، سری سالانه، ۱۸۹۶، شماره ۱۶۶۲)، ایران در سال ۱۸۹۵ قمری، برابر با ۱۲۷۴ خورشیدی عمده‌تا ۲ میلیون پوند چای سیاه از هند وارد می‌کرده است.

محمد میرزا کاشف السلطنه

درباره ورود و رواج چای به مشهد در کتاب «تفریحات ایرانیان»، نوشته رودی مته، آمده است، «در دهه ۱۸۷۰ مقام‌یر بسیار اندکی چای از طریق قفقلس به ایران می‌رسید، درحالی‌که مقدار یر مشابهی با عبور از استراباد به مشهد و هرات حمل می‌شد.» او همچنین می‌نویسد: «در خراسان از یک‌ها و سایر کوچ‌نشینان چای اجری خود را داشتند که آن را با نان و کره به‌اضافه‌کمی نمک مخلوط کرده و مصرف می‌کردند. چای سبز چینی که با مقدار زیادی قند و شکر نوشیده می‌شد، در مراکز شهری مثل مشهد برای مهمانان آورده می‌شد.» اما همان‌طور که فریزر سیاح اشاره کرده است «مردم فقیر چای نمی‌خوردند.»

چای نخوردن فقرا زیاد طول نمی‌کشد و کم‌کم چای جزو جدایی‌ناپذیر زندگی مشهدی‌ها می‌شود، روزنامه

درباره کاشف‌السلطنه که کشت چای را در ایران رونق داد و پدر محبوب‌ترین نوشیدنی ماست

چندو چون چای

با توجه به وضع قانون انحصار قند و شکر و چای در خرداد ۱۳۰۴ شمسی و کسب درآمد دولت از این محل و در کنارش معافیت ده‌ساله باغ‌های چای از پرداخت مالیات، صنعت چای ایران رونق گرفت و سطح زیر کشت در سال ۱۳۱۹ به حدود ۴ هزار هکتار و تعداد کارخانه‌های چای نیز به چهارده کارخانه رسید.

عکس: مزارع چای لاهیجان در دهه ۴۰ خورشیدی

روزنامه‌نگار

حسین بینات

همین اعداد کافی است تا بدانیم که در همین سال‌ها هم تلاشی برای کشت چای در ایران صورت گرفته است. نخستین تلاش برای داشتن مزرعه چای در ایران در سال ۱۲۹۲ قمری برابر با ۱۸۷۵ میلادی توسط یک کارآفرین انگلیسی که نامش مشخص نیست، انجام شده است. بعد از صدور مجوز کشت چای توسط شاه، این انگلیسی تلاش می‌کند در گیلان مزرعه‌ای ایجاد کند، اما گویا به دلیل وضعیت نامناسب بهداشتی آن سامان مجبور به ترک کشور می‌شود. بعد از او حاج محمد حسین اصفهانی نیز که سال‌ها در کار خرید و یخش چای است، در سال‌های ۱۸۸۴ و ۱۸۸۵ میلادی (۱۲۶۱ یا ۱۲۶۲ خورشیدی) اقدام به کاشت بذر چای در لاهیجان می‌کند که با وجود موفقیت، کارش توسعه نمی‌یابد.

کاشت چای در ایران صورت نمی‌گیرد تا در سال ۱۲۸۰ خورشیدی شاهزاده محمد میرزا قائلو با ۲ هزار گلدان چای از هند عازم ایران عهد مظفری می‌شود.

● تلاشی که به ثمر نشست

محمد میرزا قاجار قائلو که بعدها به کاشف‌السلطنه ملقب می‌شود و بعدتر هم نام فامیلی چای‌کار می‌گیرد، متولد اول فروردین ۱۲۴۴ خورشیدی در تربت حیدریه است. او فرزند ارشد اسد... میرزا نایب‌الایاله است که در شانزده‌سالگی، به استخدام وزارت امور خارجه درمی‌آید و در ۱۲۶۰ خورشیدی بعد از دو سال منشیگری

رابطه پدر چای و اولین شهردار تهران

«احتسابیه» شکل می‌گیرد که همچون داروغه و محتسب وظایف شهری را زیر انجام می‌دهد. این نهاد پابرجاست تا اینکه شاه در سفر فرنگ تشکیلات شهرداری را می‌بیند و در مراجعت به تهران درصدد برمی‌آید که برای شهر تهران به سبک فرنگ شهردار انتخاب کند. درحالی‌که هنوز در ایران بلدیة یا همان شهرداری وجود ندارد و کماکان اداره امور شهرها و نظارت بر امر نظافت و تعیین قیمت مایحتاج عمومی توسط همان اداره احتساب اداره می‌شود. پیرو امر شاه، اداره احتساب به دو اداره «احتساب» و «تنظیف» تجزیه می‌شود و هریک از این ادارات عده‌ای مأمور و فراش در اختیار می‌گیرند اما شکل‌گیری بلدیة تا دوره مشروطه بلا تکلیف می‌ماند.

از جمله نخستین کارهایی که بنیان مشروطیت به آن توجه می‌کنند، سرو سامان دادن به اداره امور شهرها و تدوین قانون بلدی و تشکیل سازمان بلدیة است که

داستان رونق چای در مشهد

«ناصری» در خبری که سال ۱۳۰۴ قمری نوشته است، «به اهتمام شجاع‌الدوله کمال امنیت و انتظام حاصل است. چند روز قبل به حکم حکومت در شهر جار کشیدند که قهوه‌خانه‌ها بکلی موقوف باشد و یک دکان چای‌پزی را که باز بوده خراب کرده، به جای آن قنادی ساختند.» گویا تهیه و توزیع چای نیز در این دوران توسط تجارت‌خانه انگلستان در مشهد انجام می‌گرفته است و آن‌گونه که روزنامه «دولت علیه ایران» در جمادی الاول ۱۳۰۷ قمری سیاه کرده، هرساله ۲۰۰ هزار فرانک، هزینه گمرک ورود چای به خراسان

چای نام درخت و درختچه‌ای است که از برگ آن، یک آشامیدنی بسیار معروف با همین نام درست می‌شود. اگرچه اصل بوته چای از آسیای شرقی است اما از دوران مظفرالدین‌شاه به کوشش یکی از شاهزادگان قاجاری به نام شاهزاده محمد میرزا، ملقب به کاشف‌السلطنه، در ایران نیز کشت شده است. شاهزاده محمد میرزا با آوردن نهال چای از هند و کشت آن در شهرهای لاهیجان و تنکابن، پایه‌گذار محصولی می‌شود که امروزه بخش جدایی‌ناپذیری از زندگی مردم ایران است. نودوپنجمین سالگرد وفات کاشف‌السلطنه بهانه‌ای شد تا از ورود چای به ایران و مشهد بگویم.

وزیر خارجه وقت با سمت دبیردومی عازم پاریس می‌شود. در سفر سوم اروپایی ناصرالدین شاه به سال ۱۲۰۶ قمری، او که نایب اول سفارت است و به‌عنوان مترجم دکتر فوریه (پزشک تازه‌استخدام شده شاه)، به ایران بازمی‌گردد. در سال ۱۳۱۱ قمری، محمد میرزا از سوی مؤیدالدوله، پسر حسام‌السلطنه، حاکم خراسان، در تربت حیدریه نایب‌الایاله می‌شود، اما همراهی با مخالفان ناصرالدین شاه که خواهان حکومت پارلمانی هستند، او را به خارج کشور فراری می‌دهد. در پی مرگ ناصرالدین شاه، محمد میرزا امکان بازگشت می‌یابد؛ ضمن اینکه میرزا محسن خان مشیرالدوله، وزیر وقت امور خارجه، نیز او را به‌عنوان سرکنسول در هند منصوب می‌کند.

او در سال ۱۲۷۴ خورشیدی عازم هند می‌شود و فرصت می‌یابد از مزارع چای این کشور که عمده چای ایران را تأمین می‌کنند، بازدید کند. این بازدید باعث می‌شود که درباره کشت چای به مطالعه بپردازد و در پوشش یک تاجر فرانسوی در همین زمینه تحصیل کند. او این توفیق را در حالی به دست می‌آورد که صنعت چای انحصاری است و آموختن آن به مردم دیگر کشورهای شرقی مجاز نیست. او تخمین زده بود که با کشت داخلی چای، می‌توان کشور را در مدت ۱۰ تا دوادزه سال خودکفا کرد.

حاج محمد میرزا قبل از مراجعت به ایران، مقداری

مصادف می‌شود با حضور محمد میرزا کاشف‌السلطنه در عرصه فعالیت‌های سیاسی. پس از صدور فرمان مشروطیت توسط مظفرالدین شاه در ۱۴ جمادی‌الثانی ۱۲۷۴ قمری (۱۴ مرداد ۱۲۸۵ خورشیدی) و تشکیل نخستین دوره مجلس شورای ملی در مهرماه ۱۲۸۵ خورشیدی نمایندگان این مجلس نوپا و اولیای امور تا مدت‌ها سرگرم تهیه و تصویب نظام‌نامه داخلی مجلس و قانون اساسی کشور و درگیر هرج‌ومرج‌های پیش‌آمده در مناطق مختلف و مواجهه با مسائل مربوط به درگذشت مظفرالدین‌شاه و جلوس محمد علی شاه قاجار بر تخت سلطنت هستند، به‌همین خاطر پیش‌نویس «قانون بلدیة» نخستین بار ۲۷ بهمن ۱۲۸۵ خورشیدی در دستورکار مجلس شورای ملی قرار می‌گیرد، اما تصویب آن در پی بحران‌های داخلی و جدال مشروطه‌خواهان و مستبدان طولانی

جمله در سفری به چین صنعت چای آن کشور را مورد بررسی قرار می‌دهد و سپس علاوه بر آوردن دستگاه‌های جدید، چهار چینی را استخدام می‌کند که همگی در سکونت در گیلان مسلمان می‌شوند و همسران ایرانی هم می‌گیرند. سفر دیگر او به هند است. در بازگشت از همین سفر، با کشتی از بمبئی به مقصد بوشهر حرکت می‌کند، سپس با همراهانش با اتومبیل عازم تهران می‌شود اما روز ۲۱ فروردین ۱۳۰۸ خورشیدی در بین راه بوشهر به شیراز در گردنه «کتل ملو» بر اثر سقوط ماشین به دره کشته می‌شود. بنا بر وصیتش او را بر تپه‌های چای در لاهیجان به خاک می‌سپارند، جایی که اکنون موزه تاریخ چای ایران است.

● چای در مصوبات مهم مجلس

یکی از مصوبات مجلس شورای ملی در ۹ خرداد ۱۳۰۴ قانون اجازه انحصار دولتی قند و چای واخذ و قران از هر من قند و مواد قندی و شش قران از هر من چای به‌عنوان حقوق انحصاری بود که «خرید و فروش و صدور کلیه چای و قند و شکر و هر چه از قند و شکر ساخته می‌شود که وارد خاک ایران می‌شود، منحصر به دولت است. این انحصار موسوم به انحصار دولتی قند و چای بوده و به هیچ‌کس و به هیچ دولت و به هیچ‌شرکتی اعم از داخله و خارجه قابل انتقال نیست» و وارد کردن، خریدن، انبارکردن و صادر کردن قند و چای و شکر را به جز مؤسسه انحصار دولتی قند و چای برای دیگران ممنوع می‌کرد، مگر پس از تحصیل اجازه از وزارت مالیه.

این قانون نشان از اهمیت چای در ایران دارد؛ اهمیتی که باعث می‌شود به‌موجب ماده دوم قانون مصوب هفتم مردادماه ۱۳۱۳ (در دوره نهم) برای چای داخلی هم حقوق انحصار وضع و دولت مجاز می‌شود «نسبت به چای داخلی از قرار هر من شش ریال حقوق انحصاری دریافت نماید.»

چای در ساختار حکومتی ایران، نه تنها اهمیت خود را حفظ می‌کند، مهم‌تر نیز می‌شود. تا جایی‌که سازمان چای نیز تأسیس می‌شود. سازمان چای براساس اساس‌نامه‌اش که ۱۰ خرداد ۱۳۴۵ در دومجلس شورای ملی و مجلس سنا مصوب شده است «به منظور افزایش تولید چای داخلی و تأمین چای مورد نیاز کشور و بهبود کیفیت آن و حمایت از تولیدکنندگان و تهیه و خرید و فروش و صدور انواع چای» تأسیس می‌شود. این سازمان حتی تعداد بورسیه‌های دانشجویان را برای آموزش در صنعت چای کشورهایی چون هند افزایش می‌دهد.

استدعای معزی‌الیه و تصویب جناب اشرف اتابک اعظم، از هذّه السنه قوی ثیل ریاست احتساب را به کاشف‌السلطنه، به انضمام مباشرت امور بلدیة واگذار و مرجوع فرمودیم که به اطلاع و دستورالعمل وزیر مخصوص در این امور به وظیفه خدمتگزاری و دولت خواهی مساعی جمیله را در تدارک موجبات آسایش عموم فراهم نماید. فی شهر جمادی‌الاولی ۱۳۲۵ محل صحه ملوکانه.»

از این جهت دکتر اعلم‌الدوله ثقفی که در سلطنت احمدشاه قاجار و در زمان نیابت سلطنت علیرضاخان عضدالملک در فاصله تیرماه ۱۲۸۸ تا شهریور ۱۲۸۹ خورشیدی به ریاست بلدیة تهران منصوب شده‌است، نخستین شهردار تهران نیست. کاشف‌السلطنه در آغاز شهرداری خود، جزوهای به نام «تأیچه قانون بلدیة» را تنظیم می‌کند که در آن وظایف شهرداری و مأموران آن به تفصیل بیان شده است.

نمونه چای‌های وارداتی از هند به نقل از روزنامه حبل‌المتین هند، ارجب ۱۳۱۴ قمری

منابع:

نمایشگاه مجازی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، گزارش «نگاهی تازه به تاریخ ورود چای به مشهد، روزنامه شهرآرا، ۲۹ فروردین ۱۴۰۱).

تارنمای مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، مقاله «کاشف السلطنه، بنیان‌گذار بلدیة در ایران»، نوشته شیوا قدیری اصلی

روزنامه فرهنگی- اجتماعی- اطلاع رسانی صاحب امتیاز شهرداری مشهد مدیرمسئول سید میثم موسوی مهر سردبیر سید سجاد طالع هاشمی

سال شانزدهم ۳۱ فروردین ۱۴۰۴ ۷۱ سال ۱۴۴۹ شماره ۴۴۷۰

اشنبه

Mashhadchehreh.ir Photoshahr.ir

نشانی: خیابان کوهسنگی ابتدای کوهسنگی ۱۵ دفتر مرکزی: ۰۵۱-۳۷۲۸۸۸۸۱-۵۵۱-۳۸۴۹۰۳۸۴ روابط عمومی: ۰۵۱-۳۸۴۸۳۷۵۲ شماره پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۹

سایت شهرآرا نیوز را با اسکن این کد دنبال کنید

ميثاق نامه اخلاق حرفه ای

دماي هوای مشهد

۵۳٪ رطوبت ۱۶٪ ۷٪ ۱۵٪

صبح ۱۰ ظهر ۱۵ شب ۱۰

اوقات شرعی مشهد

اذان ظهر ۱۱:۳۰، نیمه شب شرعی ۲۲:۴۵، غروب آفتاب ۱۸:۰۹، اذان صبح فردا ۰۳:۱۸، اذان مغرب ۱۸:۲۸، طلوع آفتاب فردا ۰۴:۴۹

دماي هوای مشهد

۵۳٪ رطوبت ۱۶٪ ۷٪ ۱۵٪

صبح ۱۰ ظهر ۱۵ شب ۱۰

اوقات شرعی مشهد

اذان ظهر ۱۱:۳۰، نیمه شب شرعی ۲۲:۴۵، غروب آفتاب ۱۸:۰۹، اذان صبح فردا ۰۳:۱۸، اذان مغرب ۱۸:۲۸، طلوع آفتاب فردا ۰۴:۴۹

کارنوی شهر

معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی: برای تولید هر دانه برنج باقی مانده در بشقاب که دور ریز می شود معادل یک لیوان آب در کشور مصرف شده است.

رضاجانی

شوخی بی شوخی

جوجه هایی که نمی توانند قاطی مرغ ها شوند!

دبیر انجمن مرغ مادر گفت: در حالی شرکت هایی بازار ترجیحی اقدام به واردات جوجه مرغ مادر گوشتی خارجی کرده اند که نیمی از آن ها خروس از آب درآمده اند. این شما و این هم واکنش ها به این اتفاق:

مهدي موسوي

بروچرد و بیرجند و بجنورد را می فهمند؟ آيا از تفاوت ابوالفضل پورعرب و فریبرز عرب نیا و احمد مهران فر و مهران احمدی آگاه هستند؟ بعد که مطمئن شدیم اشتباه نمی کنند به آن ها ارز بدھیم که مرغ مادر وارد کنند.

چین: کاش به جای جوجه با همان ارز ترجیحی از کشور ما به کشور خودتان همانند قبل سنگ پا وارد کنید، چون سنگ پای مادر و پدر وجود ندارد و اشتباه نمی شود.

یک پیشگو: این جوجه خروس ها به خاطر اینکه مورد تقاضا نبودند، در بزرگ سالی تبدیل به خروس بی محل می شوند.

یک نمکی: حالا اگر این جوجه های خروس به دردتان نمی خورد بدھید ما با اسپری رنگش کنیم به عنوان جوجه رنگی بفروشیم.

یک شهروند صبور: کمی صبر کنیم. شاید این خروس های پدر، روزی متحول شوند و به مرغ مادر تبدیل شوند.

یک پرسشگر: فقط یک چیزی؟ چرا ما باید انجمنی به نام انجمن مرغ مادر داشته باشیم؟ مگر مرغ پدر یا خروس مادر هم داریم؟

یک گورخر: چند وقت پیش هم سه تا از دوستان گورخر ما برای اینکه جمعیشان زیاد شود به یک منطقه حفاظت شده در بردسکن بردند و بعد از سه سال متوجه شدند هر سه تای آن ها ماده هستند و تازه بعد از سه سال دوباره تصمیم گرفتند یک گورخر نر را به آن منطقه منتقل کنند. باز هم این مورد جای شکرش باقی است که زود فهمیدند.

یک متهم چای دیش: اگر آن ارز ترجیحی را می دادید دست من، خودم جوجه وارد می کردم بدون اینکه حتی یک دانه شان خروس از کار در بیاید. فقط حیف به من اعتماد ندارد.

یک کودک: احتمالا ما مان کسانی که این اشتباه را کردند، با آن ها قهر کنند.

چون من هم مثل این اشتباه را انجام دادم و به خاطر شباهت ظاهری به جای جعفری، گشنیز خریدم که باعث شد یک روز نگذارند شبکه پویا نگاه کنم.

یک شهروند دل سوز: به نظر من باید از این به بعد وارد کننده ها را بسنجیم چقدر هوشیارند. مثلاً اول ببینیم فرق بروجن و

زمانی که دید، به واسطه سیاست های حکومت، تبلیغ دینی سخت و حتی ناممکن می نماید، کوشید از طریق تدریس در مدارس و طی ارتباط با مصلان کار خود را به انجام برساند؛ پس از آنکه دانست در این زمینه و در مصاف با ایدئولوژی های غربی ضد دینی کار تشکیلاتی لازم است، «کانون نشر حقایق اسلامی» را تأسیس کرد، سرانجام، برای آنکه بیشتر و بهتر با مخاطبان خود ارتباط برقرار کند، به پشتوانه همان توشه ادبی و منطقی، به ایراد سخنرانی پرداخت و کتاب و مقاله نوشت یا ترجمه کرد. ناگفته نماند که شریعتی پدر همه این کارها را، ظاهرادر تناسب با اوضاع جامعه و به نیت جلب همدلی بیشتر، در صورتی بدیع پیش می برد: او، نه تنها به روش عالمان سنتی

زمانی که دید، به واسطه سیاست های حکومت، تبلیغ دینی سخت و حتی ناممکن می نماید، کوشید از طریق تدریس در مدارس و طی ارتباط با مصلان کار خود را به انجام برساند؛ پس از آنکه دانست در این زمینه و در مصاف با ایدئولوژی های غربی ضد دینی کار تشکیلاتی لازم است، «کانون نشر حقایق اسلامی» را تأسیس کرد، سرانجام، برای آنکه بیشتر و بهتر با مخاطبان خود ارتباط برقرار کند، به پشتوانه همان توشه ادبی و منطقی، به ایراد سخنرانی پرداخت و کتاب و مقاله نوشت یا ترجمه کرد. ناگفته نماند که شریعتی پدر همه این کارها را، ظاهرادر تناسب با اوضاع جامعه و به نیت جلب همدلی بیشتر، در صورتی بدیع پیش می برد: او، نه تنها به روش عالمان سنتی

علی شریعتی روزنامه کنار

می یا قنند؟ علی شریعتی، نه تنها از پدر خود، که احتمالاً از همه متفکران معاصر ما معروف تر و اثرگذارتر بوده است، اما کار و شریعتی بود و نمود، نمی شود بررسید و درک کرد. برای درک اهمیت این پدر در آنچه آن پسر در سر داشت و انجام داد، یک راه ساده مرور سریع سرگذشت محمدتقی شریعتی با تمرکز بر نقطه ها و نکته های برجسته آن است: او، پس از آنکه مقدمات را در خانواده ای که همه عالمان دین بودند آموخت، در آرزوی رسیدن به مقام مبلغ دینی، به مشهد آمد و به فراگیری علوم دینی پرداخت، چون دریافت که «یک نفر مبلغ حسابی، مقدم بر هر چیز، ادبیات و منطقی قوی» لازم دارد، کتاب های ادبی را بیشتر مدنظر قرار داد،

در طول تاریخ، خانواده های زیادی بوده اند که در آن ها هم پدران به مراتب بالایی رسیده اند و هم فرزندان اسم و رسمی پیدا کرده اند. از این میان، گاه، پدران بیشتر درخشیده اند و گاه فرزندان، پیش تر رفته اند. یوهان سباستیان باخ و فرزندانش، الکساندر دومای پدر و الکساندر دومای پسر، زیگموند فروید و دخترش، آنا، توماس مان و فرزندانش، جواهر لعل نهرو و دخترش، ایندیرا گاندی، از نمونه هایی هستند که الآن به خاطر می آورم. از ایرانی ها هم می توانم به جمال الدین اصفهانی و پسرش، کمال الدین (شاعران سده های ششم و هفتم)، وصال شیرازی و فرزندانش (شاعران و خوش نویسان عهد قاجار)، محمدحسن منزوی (تهرانی یا همان آقازیرگ و پسرانش (مورخان و کتاب شناسان معاصر)، محمدتقی بهار و پسرش، مهرداد، همچنین به علی شریعتی و فرزندانش اشاره کنم. در همه این نمونه ها، پدر از فرزند یا فرزندان مؤثرتر و مشهورتر بوده است. اما مثال های نقض هم کم نیستند: محمدتقی بهار از پدرش، میرزا محمد کاظم صبوری، بسیار نامدارتر و پرنفوذتر بوده است، همچنین، پروین اعتصامی از پدرش، یوسف اعتصامی، و سیمین بهبهانی از پدرش، عباس خلیلی عراقی. بین علی شریعتی و پدرش، محمدتقی شریعتی، هم چنین نسبتی برقرار است. اما، در این نمونه های اخیر، همواره پدران نقش عمده ای در شکل گیری و رشد شخصیت فرزندان خود داشته اند، چندان که بدون بررسی احوال و آثار آن ها نمی شود فرزندانشان را به درستی شناخت. به راستی، اگر میرزا محمد کاظم صبوری در شاعری مایه ای نمی داشت و به آن پایه نمی رسید، اگر یوسف اعتصامی آن روزنامه نگار و مترجم دغدغه مند نبود، اگر عباس خلیلی عراقی شعر نمی سرود و رمان نمی نوشت، محمدتقی بهار و پروین اعتصامی و سیمین بهبهانی چنین سرنوشتی

طرح خیال خاکی زاده اشورا

طرح خیال خاکی زاده اشورا

شهربازار

شاه مقصود های فلک دوم گلشهر

پاساژ مسجد ابوالفضل، از آن تسبیح های ارزان قیمت، کم ندارد که در بسته های بیست تایی و صد تایی، آماده رفتن به فروشگاه های شیک و پیک بازار رضا^(۱) و اطراف حرم است، اما تسبیح های گران تر هم فراوان دارد. از تسبیح های «سندلوس» تا «شاه مقصود» های قدیمی و جایی که تسبیح باشد انگشتر هم هست. در مغازه های

پاساژ مسجد ابوالفضل، پاساژ بزرگی نیست، پانزده، بیست تا مغازه است که جا شده اند در زیرزمین پت و پهن مسجد، مسجد ابوالفضل اما مسجد بزرگی است در حاشیه فلک دوم گلشهر، آن قدر بزرگ است که بشود در زیرزمینش پاساژی نونوار بنا کرد یا پانزده، بیست تا مغازه. مغازه های پاساژ مسجد ابوالفضل، چیزی می فروشند که مسجدی ها هم مشتری اش هستند. مسجدی ها دو تا نشانه مهم دارند. تسبیح می چرخانند و انگشتر در دست دارند و در مغازه های پاساژ، دقیقاً همین ها ردیف شده اند پشت و پترین ها. پاساژ مسجد ابوالفضل، پاساژ دیدنی تسبیح و انگشتر است.

روزگاری نام گلشهر، بانام چند کار و کاسبی، پیوند داشت. یکی شان «تسبیح نخ کردن» بود. پیشه ای خانگی برای خانم ها با درآمدی مختصر. توی خانه بیشتر گلشهری ها دانه های زرد تسبیح و نخ های سبز، مهمان همیشگی

روزنامه نگار حسین اصغری فرد

عکس روز

به رنگ ارغوان

دره ارغوان یکی از جاذبه های طبیعی در نزدیکی مشهد است که در این فصل از سال زیبایی اش دوچندان می شود. این منطقه که در شهرستان بینالود و در مسیر دسترسی به روستای کلاته آهن واقع شده در فهرست میراث طبیعی ایران به ثبت رسیده است. سراسر این طبیعت بکر را درختچه های بنفش ارغوان پوشانده اند. چشم انداز تماشایی ارغوانی رنگ در این دره گردشگران زیادی را جذب می کند.

عکس: فهیمه فرخی/ شهرآرا برای مشاهده گزارش تصویری کد را اسکن کنید.